

سازمان ملل متحد

دگرگون ساختن جهان ما:

دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار

سند سازمان ملل متحد

دگرگون ساختن جهان ما: دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار

A/RES/70/1

مترجم: مهرناز پیروز نیک

ویراستار: فریده پور هادی

ناظر علمی: دکتر محدثه محب حسینی

صفحه آرایی فارسی: سامان خسروی

سازمان ملل متحد

sustainabledevelopment.un.org

فهرست مطالب

پیشگفتار	۸
دگرگون ساختن جهان ما: دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار	۱۰
سخن نخست	۱۰
مردم	۱۰
کره زمین	۱۰
نیک‌بختی و رفاه	۱۱
صلح	۱۱
مشارکت	۱۱
بیانیه	۱۲
مقدمه	۱۲
دیدگاه ما	۱۳
اصول و تعهدات مشترک ما	۱۵
جهان امروز ما	۱۶
دستور کار جدید	۱۷
روشهای اجرا	۲۴
بازبینی و پیگیری	۲۷
فراخوان اقدام برای ایجاد تغییر در جهان ما	۲۷
اهداف اصلی و فرعی توسعه پایدار	۲۸
هدف اصلی ۱. پایان دادن به فقر در همه اشکال آن و در همه جا	۳۲
هدف اصلی ۲. پایان دادن به گرسنگی، تحقق امنیت غذایی و تغذیه بهتر و توسعه کشاورزی پایدار	۳۳
هدف اصلی ۳. تضمین دارا بودن زندگی توأم با سلامت و ترویج رفاه برای همه و در تمامی سنین	۳۴
هدف اصلی ۴. تضمین آموزش با کیفیت، برابر و فراگیر و ترویج فرصت‌های یادگیری مادام‌العمر برای همه	۳۶
هدف اصلی ۵. دستیابی به تساوی جنسیتی و توانمندسازی همه زنان و دختران	۳۷
هدف اصلی ۶. تضمین دسترسی به آب و مدیریت پایدار آب و بهداشت برای همه	۳۸
هدف اصلی ۷. تضمین دسترسی به منابع انرژی مقرون به صرفه، مطمئن، پایدار و نوین	۳۹

هدف اصلی ۸. ترویج رشد اقتصادی ماندگار، فراگیر و پایدار، اشتغال کامل و بهره‌ور، و اشتغال شرافتمندانه برای همه	۴۰
هدف اصلی ۹. ساختن زیربنای مقاومتی، ترویج صنعتی‌سازی پایدار و فراگیر و ترویج نوآوری	۴۱
هدف اصلی ۱۰. کاهش نابرابری در درون و میان کشورها	۴۲
هدف اصلی ۱۱. تبدیل شهرها و سکونت‌گاه‌های انسانی به مکان‌های همه‌شمول، امن، مقاوم و پایدار	۴۴
هدف اصلی ۱۲. تضمین الگوهای پایدار تولید و مصرف	۴۵
هدف اصلی ۱۳. اقدام فوری برای رویارویی با تغییر اقلیم و آثار آن	۴۶
هدف اصلی ۱۴. حفاظت و استفاده پایدار از اقیانوس‌ها، دریاها و منابع دریایی برای توسعه پایدار	۴۷
هدف اصلی ۱۵. پاسداشت، احیاء و ترویج استفاده پایدار از بوم‌سازگان‌های زمینی، مدیریت پایدار جنگل‌ها مبارزه با بیابان‌زایی و توقف و معکوس‌سازی روند تخریب (یا فرسایش) زمین و همچنین متوقف ساختن تخریب تنوع زیستی	۴۹
هدف اصلی ۱۶. ترویج جوامع صلح‌جو و فراگیر برای توسعه پایدار، برقراری امکان دسترسی به عدالت برای همه و ایجاد مؤسسات مؤثر، پاسخ‌گو و فراگیر در همه سطوح	۵۰
هدف اصلی ۱۷. تقویت ابزار اجرا و احیای همکاری‌های جهانی برای تحقق توسعه پایدار	۵۱
مالی	۵۱
فناوری	۵۲
ظرفیت‌سازی	۵۳
تجارت	۵۵
موضوعات نظام‌مند	۵۳
ابزارهای اجرا و مشارکت جهانی	۵۴
پیگیری و بازبینی	۶۰
سطح ملی	۶۳
سطح منطقه‌ای	۶۴
سطح جهانی	۶۴

پیشگفتار

روسای دولت‌ها، نمایندگان بلندپایه نهادهای تخصصی سازمان ملل متحد و جامعه مدنی در سپتامبر ۲۰۱۵ گرد هم آمدند و در مجمع عمومی ملل متحد، دستورکار توسعه پایدار ۲۰۳۰ را تصویب کردند. این دستورکار که جایگزین اهداف توسعه هزاره شد، شامل ۱۷ هدف اصلی و ۱۶۹ هدف ویژه است که نقشه راه جامعه بین‌المللی را در زمینه توسعه پایدار برای پانزده سال آینده ترسیم می‌کند.

آقای بانکیمون، دبیر کل سازمان ملل متحد، می‌گوید: «این دستورکار وعده‌ای است که توسط رهبران کشورها به مردم سراسر جهان داده شده است. این سند دستورکاری برای مردم، پایان بخشیدن به فقر در همه اشکال آن و برای کره زمین، خانه مشترک ماست. اهداف این دستورکار باید از اول ژانویه ۲۰۱۶ در کشورها عملیاتی شوند و راهنمای تصمیمات ما برای پانزده سال آینده قرار گیرند. همه ما باید برای اجرای این دستورکار با توجه به ظرفیت‌ها و واقعیت‌های ملی و سطوح توسعه در کشورهای خود و احترام به سیاست‌ها و اولویت‌های ملی، منطقه‌ای و جهانی کار کنیم.»

خانم ایرینا بوکووا، مدیر کل یونسکو، در بیان اهمیت این دستورکار می‌گوید: «در جهانی که به سرعت در حال تغییر است و دارای منابع محدودی است، ما باید بر مهمترین پیش‌برندگان توسعه پایدار یعنی حذف فقر و صلح پایدار متمرکز شویم. به باور من، همکاری در آموزش، علوم، فرهنگ، ارتباطات و اطلاعات یک نیروی محرکه قوی برای تحول دگرگون‌ساز است. در ساختار این دستورکار، شش وجه اساسی در نظر گرفته شده است که گفت‌وگوهای دولت‌های عضو سازمان ملل متحد را تسهیل می‌کند. این شش جنبه عبارتند از: کرامت، مردم، کره زمین، سعادت، عدالت، و شراکت.»

اهمیت این دستورکار در طراحی یک چارچوب جامع و یکپارچه برای دستیابی به توسعه متوازن، هماهنگ و پایدار است که نه تنها شامل آموزش و حفاظت از محیط زیست می‌شود بلکه رشد اقتصادی، اشتغال پایدار و برابری فرصت‌های اجتماعی را برای دستیابی به جوامع صلح‌جو و پایدار ترسیم می‌کند. دستورکار ۲۰۳۰ توسعه پایدار، حقوق افراد را محترم می‌شمارد و از دیدگاهی انسانی در مورد توسعه بهره می‌گیرد. این دستورکار، بر اصول کرامت و حقوق بشر، عدالت اجتماعی، صلح، شمول اجتماعی و حفاظت و تنوع قومی، فرهنگی و زبانی و نیز بر مسئولیت مشترک و پاسخ‌گویی استوار است.

پنج حوزه کاری یونسکو ارتباط بسیار نزدیکی با دستورکار توسعه پایدار ۲۰۳۰ دارد. آموزش ۲۰۳۰ که هدف چهارم این دستورکار را تشکیل می‌دهد و با عنوان «به سوی آموزش و یادگیری مادام‌العمر با کیفیت، برابر و فراگیر» آورده شده است، صرفاً به اهداف آموزشی محدود نمی‌شود بلکه در تحقق اهداف دیگر دستورکار نیز که شامل تامین بهداشت، دستیابی به رشد اقتصادی و اشتغال پایدار، الگوهای تولید و مصرف پایدار و تغییر اقلیم می‌شود، نقش اساسی ایفا می‌کند. دستورکار ۲۰۳۰ توسعه پایدار، نقش آموزش را برای موفقیت همه اهداف توسعه پایدار، اساسی می‌داند و بر این باور است که آموزش قادر است تحقق هر یک از

اهداف توسعه پایدار را تسریع کند و از این منظر لازم است به عنوان عامل موثر در تحقق اهداف دیگر دستورکار نیز در نظر گرفته شود.

در حوزه علوم طبیعی، دستورکار جدید ۲۰۳۰ نمایان‌گر گام مهمی در بازشناخت سهم علم، فناوری و نوآوری برای توسعه پایدار از طریق دسترسی به منابع آب، انرژی مقرون به صرفه، حفاظت و استفاده پایدار از اقیانوس‌ها و بوم‌سازگان‌ها، مدیریت پایدار جنگل‌ها و متوقف‌ساختن تخریب تنوع زیستی است. ابعاد اجتماعی توسعه پایدار، به‌ویژه اهداف مرتبط با حذف فقر و توانمندسازی معلولان، می‌تواند گام موثری در ایجاد جوامع صلح‌جو، عدالت‌محور و پاسخگو محسوب شود.

بدیهی است که هیچ توسعه‌ای نمی‌تواند بدون فرهنگ به پایداری برسد. فرهنگ هویت جوامع را تشکیل می‌دهد و به کاهش فقر و توسعه برابر، فراگیر و انسان-محور کمک می‌کند. قرار دادن فرهنگ در بطن سیاست‌های توسعه، پیششرط لازم برای جهت‌بخشی به فرآیند جهانی شدن با احترام به تنوع فرهنگ‌ها و حفاظت از میراث فرهنگی ملموس و ناملموس با تأکید بر ترویج تفاهم میان فرهنگی است.

در دستورکار ۲۰۳۰ توسعه پایدار، تأکید فزاینده‌ای بر دسترسی و نشر اطلاعات شده است. برنامه ارتباطات و اطلاعات یونسکو با اهداف مربوط به ترویج آموزش و یادگیری مادام‌العمر، رشد اقتصادی پایدار و ایجاد جوامع صلح‌جو که هدف شانزدهم دستورکار است، همسویی دارد. زیرا این جوامع بر اساس نوآوری فنی، قدرت اطلاعات و دانش با تأکید بر اهمیت آزادی بیان، امنیت روزنامه‌نگاران، توسعه رسانه‌ها و دسترسی برابر به اطلاعات شکل می‌گیرند. کمیسیون ملی یونسکو در ایران از طریق گروه‌های پنجگانه فعالیت تخصصی خود، گام‌های اولیه را برای عملیاتی کردن اهداف توسعه پایدار ۲۰۳۰ با رویکرد فرابخشی و مشارکت همه نهادهای ملی اعم از دولتی و غیردولتی و بخش خصوصی آغاز کرده است. اثر حاضر که توسط کمیسیون ملی یونسکو در ایران ترجمه شده است، به خوبی اهداف هفده‌گانه دستورکار ۲۰۳۰ توسعه پایدار و حوزه‌های اولویت‌دار را ترسیم می‌کند که توجه به آن می‌تواند در تدوین سیاست‌های کلان ملی مربوط به توسعه پایدار کشور موثر باشد.

در پایان لازم می‌دانم از حمایت مالی و فنی دفتر صندوق کودکان ملل متحد در ایران و دفتر منطقه‌ای یونسکو در تهران از چاپ و انتشار این سند تشکر و قدردانی نمایم. از همکاران خودم در کمیسیون ملی یونسکو که در ترجمه و تنظیم این سند همکاری ارزشمندی داشتند، سرکار خانم پیروزنیک که ترجمه سند را انجام دادند، سرکار خانم پورهادی که ترجمه فارسی را ویرایش نمودند و سرکار خانم دکتر محب حسینی که نظارت و هدایت فنی و علمی این سند را برعهده داشتند، سپاسگزاری می‌کنم.

امیدوارم این اثر بتواند در اتخاذ سیاست‌های منسجم و یکپارچه توسط برنامه‌ریزان کشور در راستای توسعه پایدار جهانی موثر باشد.

سعدالله نصیری قیداری
دبیر کل کمیسیون ملی یونسکو

دگرگون ساختن جهان ما: دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار

سخن نخست

دستورکار پیش‌رو، برای افراد و با توجه به رفاه و نیک‌بختی آن‌ها و اوضاع و احوال کره زمین تهیه شده است. هدف از تهیه این دستورکار همچنین تقویت صلح جهانی در سایه آزادی‌های بیشتر است. ما به این شناخت رسیده‌ایم که ریشه‌کنی فقر در همه اشکال و ابعاد آن، از جمله فقر مطلق، بزرگ‌ترین چالش جهانی و از ملزومات اجتناب‌ناپذیر توسعه پایدار است.

همه کشورها و کلیه ذی‌نفعان، در سایه یک مشارکت جمعی این دستورکار را اجرا خواهند کرد. ما برآنیم تا نسل بشر را از جور فقر برهانیم و خواهان آن هستیم که سیاره خود را دوست بداریم و آن را التیام بخشیم. ما عزم خود را جزم کرده‌ایم تا برای تغییر مسیر جهان به سوی مقاومت بیشتر و توسعه پایدار، قدم‌های عاجل، دگرگون‌کننده و جسورانه برداریم و ضمن آماده شدن برای این گذار جمعی، تعهد می‌دهیم که کسی از این قافله عقب نماند. اهداف هفده‌گانه توسعه پایدار و ۱۶۹ هدف جانبی آن که امروز آن‌ها را اعلام می‌کنیم، بیانگر دامنه و اهمیت این دستورکار جدید جهانی هستند و بر مبنای اهداف توسعه هزاره تهیه شده‌اند و به دنبال تحقق و تکمیل چیزی هستند که اهداف توسعه هزاره بدان نرسید. این اهداف، رعایت حقوق بشر برای همه، تحقق تساوی جنسیتی برای همه و توانمندسازی همه زنان و دختران را دنبال می‌کند. این‌ها، اهدافی منسجم و ملموس هستند و میان ابعاد سه‌گانه اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی توسعه پایدار تعادل برقرار می‌کنند.

مردم

ما بر آنیم تا به فقر و گرسنگی در همه اشکال و ابعاد آن پایان دهیم و تضمین کنیم که همه انسان‌ها، در عین حفظ کرامت انسانی و رعایت برابری بتوانند در محیط‌زیستی سالم، از حداکثر توانایی‌های خود استفاده کنند.

کره زمین

ما بر آنیم تا کره زمین را از طریق تولید و مصرف پایدار، مدیریت پایدار منابع طبیعی و اقدام فوری در مورد تغییر اقلیم، در برابر تخریب حفظ کنیم، به گونه‌ای که بتواند پاسخ‌گوی نیازهای نسل‌های فعلی و آینده باشد.

نیک‌بختی و رفاه

ما بر آنیم تا تضمین کنیم که همه انسان‌ها بتوانند زندگی توأم با رفاه و کامیابی داشته باشند و پیشرفت‌های اقتصادی و اجتماعی و پیشرفت‌های مبتنی بر فناوری، با طبیعت همسو باشد.

صلح

ما به دنبال ترویج جوامع فراگیر، عدالت‌محور و صلح‌جو هستیم، جوامعی که به‌دور و رها از ترس و خشونت هستند. توسعه پایدار در نبود صلح، محقق نمی‌شود و استقرار صلح نیز در نبود توسعه پایدار امکان‌پذیر نیست.

مشارکت

ما بر آنیم تا برای عملیاتی‌ساختن این دستورکار، ابزارهای لازم را در سایه زمینه‌سازی برای یک مشارکت جهانی پویا و نوسازی شده برای توسعه پایدار، بر مبنای تقویت انسجام جهانی، با تمرکز خاص بر نیازهای ویژه فقیرترین و آسیب‌پذیرترین افراد جامعه بشری و در سایه مشارکت همه کشورها، تمامی انسان‌ها و کلیه ذی‌نفعان مهیا کنیم.

پیوندهای متقابل و ماهیت منسجم اهداف توسعه پایدار، در تضمین به رسمیت شناخته شدن هدف تهیه این دستورکار جدید نقش مهمی دارد. اگر در تهیه این سند، آمال و خواسته‌های همه نوع بشر را مد نظر قرار دهیم، آن‌گاه می‌توانیم بگوییم که برای بهبود زندگی همگان، قدم مؤثری برداشته‌ایم و در این صورت، جهان ما برای تبدیل شدن به جهانی بهتر، دگرگون خواهد شد.

بیانیه

مقدمه

۱- ما رؤسای دولت‌ها و کشورها و نمایندگان عالی‌رتبه که به مناسبت هفتادمین سالروز تأسیس سازمان ملل متحد، از ۲۵ تا ۲۷ سپتامبر ۲۰۱۵ در مقر آن در نیویورک گرد هم آمده‌ایم، در مورد اهداف جدیدی برای توسعه پایدار توافق کرده‌ایم.

۲- ما به نیابت از مردمی که به آن‌ها خدمت می‌کنیم، در مورد مجموعه‌ای از اهداف جامع، فراگیر و مردم‌محور جهانی و دگرگون‌کننده، تصمیمی تاریخی اتخاذ کرده‌ایم. ما متعهد می‌شویم که برای تحقق کامل این دستورکار، تا سال ۲۰۳۰ بدون وقفه تلاش کنیم. ما به این شناخت رسیده‌ایم که ریشه‌کنی فقر در همه اشکال و ابعاد آن، از جمله فقر مطلق، بزرگ‌ترین چالش جهانی و از ملزومات اجتناب‌ناپذیر توسعه پایدار است. ما به تحقق توسعه پایدار در ابعاد سه‌گانه اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی آن به گونه‌ای متعادل و منسجم متعهد شده‌ایم. به علاوه، ما برای تحقق اهداف محقق نشده توسعه هزاره نیز تلاش خواهیم کرد.

۳- ما تصمیم گرفته‌ایم که از هم اکنون تا سال ۲۰۳۰، برای پایان دادن به فقر و گرسنگی در همه جا تلاش کنیم و با نابرابری‌های موجود در درون کشورها و در میان کشورها مبارزه کنیم. ما برآنیم تا از حقوق بشر دفاع کنیم و برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان و دختران را ترویج نماییم؛ ضمن اینکه متعهد شده‌ایم که ضامن حفاظت دائمی از کره زمین و منابع طبیعی آن باشیم. به علاوه، با توجه به سطوح مختلف توسعه ملی و ظرفیت‌های موجود، برای ایجاد شرایطی برای توسعه اقتصادی پایدار و فراگیر، و نیز همه‌گیرشدن نیک‌بختی و اشتغال شرافتمندانه تلاش خواهیم کرد.

۴- ضمن آماده شدن برای این گذار جمعی، تعهد می‌دهیم که کسی از این قافله عقب نماند. با وقوف به اهمیت کرامت انسانی، مایل هستیم که اهداف اصلی و جانبی برای همه ملت‌ها، انسان‌ها و همه اقشار جوامع به شکل یکسان تعریف شوند. ما تلاش می‌کنیم که ابتدا به اقشار عقب‌مانده‌تر دسترسی یابیم.

۵- دستورکار حاضر، از گستره وسیع و اهمیت بی‌سابقه‌ای برخوردار است. این دستورکار، توسط همه کشورهای پذیرفته شده است و با توجه به واقعیت‌ها، ظرفیت‌ها و سطوح مختلف توسعه ملی و با احترام به اولویت‌ها و مقررات ملی، به همه کشورهای مربوط می‌شود. این‌ها، اهدافی جهانی هستند که به تمام دنیا مربوط است و در این رابطه، هیچ گونه تفاوتی میان کشورهای توسعه‌یافته و کشورهای در حال توسعه وجود ندارد. اهداف یاد شده، منسجم و جدایی‌ناپذیرند و میان ابعاد سه‌گانه توسعه پایدار، تعادل برقرار می‌کنند.

۶- اهداف اصلی و جانبی مندرج در این سند، نتیجه بیش از دو سال مشاوره عمومی فشرده و همکاری نزدیک با جامعه مدنی و سایر ذی‌نفعان در جهان است، که با توجه خاص به نیازهای فقیرترین و آسیب‌پذیرترین اقشار جامعه تهیه شده‌است. این مشاوره، با همکاری ارزشمند گروه کاری اینترنتی مجمع عمومی در حوزه اهداف توسعه پایدار و سازمان ملل متحد انجام شد و دبیرکل سازمان ملل متحد در دسامبر ۲۰۱۴، گزارشی تحلیلی در این خصوص ارائه کرد.

دیدگاه ما

۷- تعیین این اهداف اصلی و جانبی، در واقع بر پایه دیدگاهی صورت پذیرفته که مبتنی بر همتی بلند بوده و بسیار دگرگون‌کننده است. ما جهانی‌عاری از فقر، گرسنگی، بیماری و نیازمندی را تصور می‌کنیم. جهانی‌که در آن همه افراد، امکان شکوفایی و پیشرفت داشته باشند. ما جهانی‌عاری از ترس و خشونت را تصور می‌کنیم. ما جهانی را مد نظر داریم که در آن سوادآموزی همه‌گیر شده باشد. جهانی را تصور می‌کنیم که متضمن دسترسی متصفانه و همگانی به آموزش کیفی در همه سطوح، مراقبت‌های بهداشتی، امنیت اجتماعی و بیمه سلامت و نیز جهانی که متضمن رفاه جسمانی، روانی و اجتماعی افراد است. ما جهانی را تصور می‌کنیم که در آن برای بار دیگر، به حق انسانی تهیه آب آشامیدنی سالم و بهداشتی متعهد شویم، جایی که در آن بهداشت پیشرفت کرده باشد و خوراک به میزان کافی وجود داشته و سالم، ارزان و مغذی باشد. ما به جهانی می‌اندیشیم که زیست‌گاه‌های انسانی در آن امن، مقاوم و پایدار هستند و جایی که امکان دسترسی همه مردم به انرژی پایدار، قابل اطمینان و ارزان فراهم است.

۸- ما به جهانی می‌اندیشیم که در همه جای آن، حقوق بشر و کرامت انسانی محترم شمرده

شود، جهانی که در آن قانون، عدالت و برابری حاکم بوده و از هرگونه تبعیض به دور باشد. به جهانی می‌اندیشیم که در آن نژادهای مختلف، قومیت و تنوع فرهنگی، محترم شمرده شوند. جهان مورد تصور ما جهانی است که در آن، همه از فرصت‌های برابر بهره‌مند باشند تا به واسطه آن، از تمام توانشان بهره ببرند و نتیجه آن نیک‌بختی همگانی باشد. به جهانی می‌اندیشیم که بر روی کودکانش سرمایه‌گذاری می‌کند. جهانی که در آن، کودکان به دور از هر نوع خشونت و سوءاستفاده رشد و نمو می‌کنند. جهان مورد تصور ما، جهانی است که در آن همه زنان و دختران به طور همه جانبه، تساوی جنسیتی را درک کنند و همه موانع حقوقی، اجتماعی و اقتصادی موجود بر سر راه توانمندسازی آنان از میان برداشته شده باشد. جهانی که به آن می‌اندیشیم، یک جهان عدالت‌محور، منصف، بردبار، آزاد و فراگیر از بُعد اجتماعی است که در آن همه، نیازهای اقشار بسیار آسیب‌پذیر جامعه برآورده شده باشد.

۹- ما به جهانی می‌اندیشیم که در آن، همه کشورها از توسعه اقتصادی پایدار، فراگیر و امکان اشتغال مناسب برای همه بهره‌مند باشند. جهانی که به آن می‌اندیشیم، جهانی است که در آن الگوهای تولید و مصرف و استفاده از همه منابع طبیعی، از هوا گرفته تا زمین، از رودها، دریاچه‌ها و سفره‌های آب زیرزمینی تا دریاها و اقیانوس‌ها همگی پایدار هستند. جهان مورد نظر ما جهانی است که در آن مردم سالاری، حاکمیت خوب و حاکمیت قانون و وجود فضاهای ملی و بین‌المللی مناسب، لازمه توسعه پایدار و فراگیر اقتصادی، توسعه اجتماعی و حفظ محیط زیست و ریشه‌کنی فقر و گرسنگی شناخته شود. جهانی که به آن می‌اندیشیم، جهانی است که در آن توسعه و کاربرد فناوری، با توجه به شرایط اقلیمی و احترام به تنوع زیستی انجام شود و پیشرفت‌های حاصله در حوزه فناوری، پیشرفت‌های ماندگاری باشند. جهان مورد نظر ما جهانی است که در آن انسان در هماهنگی و سازگاری کامل با محیط زیست زندگی می‌کند و از حیات وحش و سایر گونه‌های زنده حفاظت می‌شود.

اصول و تعهدات مشترک ما

۱۰- دستورکار جدید، بر مبنای اصول و اهداف منشور سازمان ملل متحد و با احترام کامل به حقوق بین‌الملل تهیه شده است. این دستورکار در اعلامیه جهانی حقوق بشر، میثاق‌های بین‌المللی حقوق بشر، اعلامیه هزاره و سند پایانی اجلاس جهانی سران ۲۰۱۵ ریشه دارد. سند دیگری که در تهیه دستورکار حاضر مؤثر بوده، اعلامیه حق توسعه است.

۱۱- ما بار دیگر نتایج همه کنفرانس‌ها و نشست‌های مهم سران سازمان ملل متحد را که پایه‌گذار توسعه پایدار شده‌اند و در شکل‌گیری دستورکار حاضر مؤثر بوده‌اند، تأیید می‌کنیم. این‌ها عبارتند از: بیانیه ریو پیرامون محیط‌زیست و توسعه، اجلاس جهانی سران در مورد توسعه پایدار، اجلاس جهانی سران در خصوص توسعه اجتماعی، برنامه عمل کنفرانس بین‌المللی جمعیت و توسعه، برنامه عمل پکن و کنفرانس توسعه پایدار سازمان ملل متحد. علاوه بر این، ما اهمیت اقداماتی را نیز که برای پیگیری نشست‌های یاد شده و نتایج آن‌ها انجام شده است، تأیید می‌کنیم. این‌ها عبارتند از: نتایج پایانی چهارمین نشست سازمان ملل متحد پیرامون کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه یافتگی، سومین کنفرانس بین‌المللی در خصوص کشورهای کوچک جزیره‌ای در حال توسعه، دومین کنفرانس سازمان ملل متحد پیرامون کشورهای در حال توسعه محصور در خشکی و سومین کنفرانس جهانی سازمان ملل متحد در خصوص کاهش مخاطرات بلایای طبیعی.

۱۲- ما مجدداً تمامی اصول مطرح شده در بیانیه ریو پیرامون محیط‌زیست و توسعه؛ به‌ویژه اصل مسئولیت‌های مشترک اما متفاوت را که در ذیل اصل هفتم سند آورده شده است، تأیید می‌کنیم.

۱۳- چالش‌هایی که در جریان این اجلاس و کنفرانس‌های مهم سران به آن‌ها اشاره شده، و تعهداتی که در جریان این رویدادها مطرح شده است، همگی به یکدیگر وابسته هستند. رفع این چالش‌ها نیازمند یافتن راه‌حل‌هایی همبسته و منسجم است. برای رویارویی مؤثر با چالش‌های یاد شده، لازم است رویکرد جدیدی اتخاذ شود. توسعه پایدار، با این باور تحقق می‌یابد که ریشه‌کنی همه اشکال و ابعاد فقر، مبارزه با نابرابری در درون و در میان کشورها

حفاظت از کره زمین، ایجاد رشد اقتصادی پایدار، جامع و فراگیر و ترویج شمول اجتماعی، همگی مفاهیمی به هم وابسته و مرتبط هستند.

جهان امروز ما

۱۴- ما در زمانی گرد هم آمده‌ایم، که توسعه پایدار با چالش‌های زیادی روبه‌رو شده است. میلیاردها نفر از شهروندان ما همچنان در فقر زندگی می‌کنند و از زندگی‌ای که در آن کرامت انسانی آن‌ها رعایت شود، محروم هستند. نابرابری در درون و در میان کشورها رو به افزایش است. نابرابری فرصت‌ها، ثروت و قدرت، بسیار زیاد است. نابرابری جنسیتی همچنان چالش عظیمی است. بیکاری، به ویژه بیکاری جوانان مشکل بزرگی است. تهدید سلامتی در جهان، تشدید بلایای طبیعی، افزایش جنگ، افراط‌گرایی خشونت‌آمیز، تروریسم و بحران‌های بشردوستانه و جابه‌جایی اجباری انسانها، تهدیدی برای پیشرفت و توسعه حاصل شده در سال‌های اخیر به‌شمار می‌آید. کاهش منابع طبیعی و آثار جانبی تخریب زیست‌محیطی، از جمله پدیده بیابان‌زایی، خشکسالی، تخریب زمین، کمبود آب شیرین و تخریب تنوع زیستی، چالش‌های پیش روی بشریت را تشدید می‌کنند. تغییر اقلیم، از مهم‌ترین مسائل زمان ماست و آثار مخرب آن، توان کشورها را برای تحقق توسعه پایدار تضعیف می‌کند. افزایش دما، بالا آمدن سطح آب دریا، اسیدی‌شدن اقیانوس‌ها و سایر آثار تغییر اقلیم، بر نواحی ساحلی و کشورهای ساحلی با ارتفاع کمتر از سطح دریا، از جمله بر اکثر کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی و کشورهای کوچک جزیره‌ای در حال توسعه تأثیر مهمی دارد. بقای بسیاری از جوامع و نظام‌های حمایت از زیست کره زمین، در معرض خطر قرار گرفته است.

۱۵- با همه این‌ها، اکنون زمان فرصت‌های بزرگ هم هست. پیشرفت چشم‌گیری در رویارویی با بسیاری از چالش‌های توسعه حاصل شده است. در نسل قبل، صدها میلیون نفر از فقر مطلق نجات یافته‌اند. اکنون دسترسی به آموزش برای دختران و پسران بیشتر شده است. گسترش فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات و همچنین ارتباطات متقابل جهانی؛ در تسریع پیشرفت انسانی، از میان برداشتن شکاف دیجیتال و توسعه جوامع دانش‌بنیان همان گونه نقش مهم داشته، که نوآوری علمی و فناوری-محور، بر وسعت و تنوع پزشکی و انرژی تأثیر بسزایی داشته است.

۱۶- قریب به ۱۵ سال پیش، جامعه جهانی در مورد اهداف توسعه هزاره توافق کرد. این اهداف به چارچوب مهمی برای توسعه تبدیل شد و پیشرفت‌های چشم‌گیری نیز در برخی از حوزه‌ها حاصل گردید، اما میزان این پیشرفت‌ها در میان کشورها؛ به ویژه در آفریقا، کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی، کشورهای در حال توسعه محصور در خشکی و کشورهای کوچک جزیره‌ای در حال توسعه یکسان نبوده است؛ ضمن اینکه برخی از اهداف توسعه هزاره، به ویژه اهداف مربوط به بهداشت بارداری، پس از تولد و دوران کودکی و همچنین بهداشت باروری، به گونه رضایت‌بخشی تحقق نیافته است. ما بار دیگر به تحقق همه اهداف توسعه هزاره، از جمله اهداف کمتر دست‌یافتنی متعهد می‌شویم و این کار را به ویژه با ارائه کمک‌های متمرکز و پیوسته به کشورهای کمتر توسعه‌یافته و سایر کشورهای دارای شرایط خاص انجام می‌دهیم. کمک‌ها، در راستای برنامه‌های مرتبط حمایتی ارائه خواهند شد. دستورکار جدید، بر مبنای اهداف توسعه هزاره تعریف شده است و قصد دارد تا آنچه را که در قالب اهداف توسعه هزاره تحقق نیافته است؛ به ویژه در زمینه دسترسی به آسیب‌پذیرترین اقشار جامعه، محقق سازد.

۱۷- با وجود این، چارچوب عملی را که امروز اعلام می‌کنیم، از نظر گستره و دامنه بسیار فراتر از اهداف توسعه هزاره حرکت می‌کند. این دستورکار، علاوه بر تداوم بخشیدن به اولویت‌های توسعه‌ای مانند ریشه‌کنی فقر، تأمین بهداشت، آموزش، امنیت غذایی و تغذیه، اهداف گسترده دیگری را نیز در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی مطرح می‌کند. علاوه بر این، دستورکار حاضر، وعده ایجاد جوامعی صلح‌جو تر و فراگیرتر را می‌دهد. دستورکار پیش رو همچنین ابزارها و راه‌های تحقق توسعه را به دقت تشریح می‌کند. رویکرد منسجمی را که در تهیه این دستورکار اتخاذ کرده‌ایم، بیانگر وجود پیوندهای عمیق و عناصر بین‌رشته‌ای متعددی میان اهداف اصلی و فرعی جدید است.

دستورکار جدید

۱۸- ما امروز (در قالب این دستورکار)، ۱۷ هدف توسعه پایدار را به همراه ۱۶۹ هدف فرعی که همگی به هم پیوسته و هستند، پیشنهاد می‌کنیم. پیش از این، رهبران جهان هیچ‌گاه به اقدام و تلاش‌های مشترکی در راستای تحقق دستورکاری جهانی و به این گستردگی متعهد نشده بودند. ما در کنار هم، در مسیر توسعه پایدار قدم گذاشته‌ایم و همگی به تحقق توسعه جهانی و همکاری از نوع برد - برد متعهد شده‌ایم. این رویکرد می‌تواند برای همه کشورها

و تمامی مناطق جهان، بازده بسیار خوبی به همراه داشته باشد. ما تأکید می‌کنیم که همه کشورهای بر ثروت، منابع طبیعی و فعالیت‌های اقتصادی خود حاکمیت مستقل و دائمی دارند و می‌بایست این حاکمیت را دارا باشند. این دستورکار را به نفع همه، هم نسل‌های حال و هم نسل‌های آینده اجرا خواهیم کرد. در اجرای دستورکار حاضر، به حقوق بین‌الملل متعهد می‌مانیم و تأکید می‌کنیم که این می‌بایست به گونه‌ای اجرا شود که در راستای حقوق و تعهدات کشورها در ارتباط با حقوق بین‌الملل باشد.

۱۹- ما بار دیگر بر اهمیت بیانیه جهانی حقوق بشر و سایر اسناد بین‌المللی مربوط به حقوق بشر و حقوق بین‌الملل تأکید می‌کنیم. ما در راستای منشور سازمان ملل متحد، بر مسئولیت‌های همه کشورهای در ترویج، حفظ و احترام به حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین برای همه، به دور از هر گونه تبعیض از لحاظ نژاد، رنگ، جنسیت، مذهب، دیدگاه سیاسی یا غیره، خاستگاه ملی یا اجتماعی، مالکیت، تولد، معلولیت و یا هر وضعیت دیگری تأکید می‌کنیم.

۲۰- به رسمیت شناختن تساوی جنسیتی و توانمندسازی زنان و دختران، در تحقق همه اهداف اصلی و فرعی این دستورکار نقش مؤثری دارد. بهره‌وری بهینه از توانمندی‌های انسانی و تحقق توسعه پایدار، در شرایطی که نیمی از جامعه بشری از فرصت‌ها و حقوقی که در چارچوب حقوق بشر به آنان تعلق می‌گیرد، محروم باشند، ممکن نخواهد بود. دسترسی زنان و دختران به آموزش کیفی، منابع اقتصادی و مشارکت اجتماعی و فرصت‌ها باید با مردان و پسران برابر باشد؛ ضمن اینکه برای اشتغال، رهبری و تصمیم‌گیری در همه سطوح نیز با مردان و پسران از فرصت‌های یکسانی بهره‌مند شوند. ما برای از بین بردن شکاف جنسیتی و تقویت حمایت‌های سازمانی برای تحقق تساوی جنسیتی و توانمندسازی زنان در سطوح جهانی، منطقه‌ای و ملی تلاش خواهیم کرد. همه اشکال تبعیض و خشونت علیه زنان و دختران، در سایه مشارکت و همکاری مردان و پسران ریشه‌کن خواهد شد. در اجرای دستورکار حاضر، یکپارچه‌سازی نظام‌مند یک دیدگاه مبتنی بر تساوی جنسیتی اهمیت بسزایی دارد.

۲۱- اهداف جدید، از تاریخ اول ژانویه ۲۰۱۶ لازم‌الاجرا هستند و مبنای تصمیم‌گیری‌های ما در ۱۵ سال آینده خواهند بود. همه ما برای اجرای این دستورکار در کشورهای خود و در سطوح

منطقه‌ای و بین‌المللی تلاش خواهیم کرد و در این فرایند باید واقعیت‌های ملی، ظرفیت‌ها و سطوح مختلف توسعه مد نظر قرار گیرند، ضمن اینکه نباید به اولویت‌ها و سیاست‌های ملی کشورها نیز خدشه‌ای وارد شود. ما در عین وفادار ماندن به قوانین و تعهدات مرتبط بین‌المللی، به فضاهای سیاسی ملی کشورها برای رشد پایدار و فراگیر اقتصادی؛ به ویژه در ارتباط با کشورهای در حال توسعه ارج می‌نهم. به‌علاوه، ما به اهمیت ابعاد منطقه‌ای و بین‌المللی و همبستگی و ارتباط متقابل اقتصادی در سطح منطقه‌ای برای تحقق توسعه پایدار، اذعان داریم. چارچوب‌های منطقه‌ای و زیرمنطقه‌ای می‌توانند به شکل مؤثری به عملیاتی شدن سیاست‌های توسعه در سطح ملی کمک کنند.

۲۲- کلیه کشورهای که برای تحقق توسعه پایدار در تلاش اند، با چالش‌های ویژه‌ای روبه‌رو هستند. آسیب‌پذیرترین کشورها، به ویژه کشورهای آفریقایی، کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه یافتگی، کشورهای در حال توسعه محصور در خشکی و کشورهای جزیره‌ای کوچک در حال توسعه و همچنین کشورهایی که در حال جنگ هستند و یا در شرایط پس از جنگ به سر می‌برند، به توجه ویژه نیاز دارند. علاوه‌بر این‌ها، کشورهای دارای درآمد متوسط نیز برای تحقق توسعه پایدار با چالش‌های جدی روبه‌رو هستند.

۲۳- اقشار آسیب‌پذیر باید توانمند شوند. افرادی که نیازهای آنان در دستورکار حاضر شرح داده شده است، عبارتند از: همه کودکان، جوانان، معلولان (که بیش از ۹۰ درصد آن‌ها در فقر به سر می‌برند)، مبتلایان به ویروس اچ آی وی/ایدز، سالمندان، افراد بومی، پناهندگان، بی‌خانمان‌ها و یا مهاجران. ما متعهد هستیم که برای رفع موانع و مشکلات، افزایش حمایت‌ها و پاسخ‌گویی به نیازهای مردم ساکن در نواحی که به فوریت‌های بشردوستانه نیاز دارند، و همچنین ساکنان مناطقی که مورد حمله تروریسم قرار گرفته‌اند، اقدامات مؤثر بیشتری را انجام دهیم.

۲۴- ما متعهد شده‌ایم تا به همه اشکال و انواع فقر خاتمه دهیم، که برنامه اجرای آن ریشه‌کنی فقر تا سال ۲۰۳۰ است. همه انسان‌ها باید به کمک نظام‌های تأمین و حمایت اجتماعی، از شرایط استاندارد زندگی بهره‌مند شوند. به علاوه، ما برآنیم که به منظور رفع گرسنگی، دستیابی به امنیت غذایی را در اولویت فعالیت‌های خویش قرار دهیم. ما برآنیم که به همه اشکال گرسنگی خاتمه دهیم و سوء تغذیه را از بین ببریم. در این راستا، بر نقش مهم و جامعیت کمیته امنیت جهانی غذا تأکید می‌کنیم و از اعلامیه تغذیه رم و چارچوب

عمل مرتبط با آن استقبال می‌نماییم. ما منابعی را به توسعه مناطق روستایی و ماهیگیری و کشاورزی پایدار از طریق حمایت از خرده‌کشاورزان، به ویژه زنان کشاورز، گله‌دار و ماهیگیر، به خصوص در کشورهای در حال توسعه اختصاص خواهیم داد.

۲۵- ما متعهد هستیم که آموزش کیفی را در همه سطوح شامل: اوان کودکی، ابتدایی، متوسطه، عالی و فنی و حرفه‌ای ارائه دهیم. همه مردم بدون توجه به جنسیت، سن، نژاد یا قومیت، و همه معلولان، مهاجران، افراد بومی، کودکان و جوانان؛ به ویژه آنان که در شرایط آسیب‌پذیر قرار دارند، باید به فرصت‌های یادگیری مادام‌العمر دسترسی داشته باشند، تا به کمک آن بتوانند به مهارت‌ها و دانش لازم برای استفاده از فرصت‌ها و مشارکت کامل در اجتماع دست یابند. ما همچنان تلاش می‌کنیم که کودکان و جوانان در محیطی سازنده رشد کنند تا استعدادهایشان شکوفا شود و از تمامی حقوق حقه خود بهره‌مند شوند و به این ترتیب، به کشورها کمک می‌کنیم تا در سایه بهره‌مندی از "سود جمعیتی"، از طریق: ایجاد مدارس امن و جوامع و خانواده‌های منسجم، توان رشد اقتصادی‌شان را ارتقاء بخشند.

۲۶- برای ارتقای سطح بهداشت و رفاه جسمی و روانی و افزایش طول عمر برای همه، باید به یک سطح جهانی از بهداشت و دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی کیفی برسیم. هیچ کس نباید از این غافله عقب بماند. ما متعهد می‌شویم که تا قبل از سال ۲۰۳۰، روند پیشرفت حاصل در کاهش میزان مرگ و میر نوزادان و کودکان، و مرگ و میرهای دوران بارداری را با پایان دادن به همه انواع مرگ و میرهای این‌چنینی سرعت بخشیم. ما متعهد می‌شویم تا دسترسی جهانی به خدمات مراقبت‌های بهداشتی در امور جنسی و باروری را، به ویژه با هدف تنظیم خانواده، اطلاع‌رسانی و آموزش برای همه تضمین کنیم. به علاوه، تلاش خواهیم کرد تا پیشرفت در زمینه مبارزه با بیماری‌های مالاریا، اچ‌آی‌وی/ایدز، سل، هپاتیت، ابولا و سایر بیماری‌های مسری و همه‌گیر را از طریق رفع مشکل مقاومت در برابر داروهای ضد میکروبی و نیز بیماری‌های مراقبت و رسیدگی نشده که کشورهای در حال توسعه را تحت تأثیر قرار داده است، تسریع کنیم. ما متعهد هستیم تا بیماری‌های غیر واگیر از جمله: اختلالات رفتاری، اختلالات رشد و عصبی را که چالش بزرگی برای تحقق توسعه پایدار محسوب می‌شوند، پیشگیری و درمان کنیم.

۲۷- ما به دنبال آنیم که بنیان اقتصادی کشورها را تحکیم بخشیم. رشد اقتصادی پایدار،

جامع و فراگیر، لازمه نیک‌بختی است و این تنها در سایه به اشتراک گذاشتن ثروت و رفع مشکل نابرابری درآمدها امکان‌پذیر می‌شود. ما در تلاش هستیم تا اقتصادهای مردم‌محور، نوآور، پایدار و پویا ایجاد کنیم تا به این واسطه، اشتغال جوانان را ترویج نماییم و به‌خصوص زنان را از لحاظ اقتصادی توانمند سازیم و امکان اشتغال شرافتمندانه را برای همه فراهم کنیم. ما در مورد ریشه‌کنی کار اجباری و قاچاق انسان اقدام خواهیم کرد و به همه اشکال کار کودکان، پایان خواهیم داد. همه کشورها، حق بهره‌مندی از نیروی کار سالم و تحصیل کرده و مسلط به دانش و مهارت‌های لازم را برای عملکردی رضایت‌بخش و پربار و مشارکت کامل در اجتماع دارند. ما تلاش می‌کنیم تا ظرفیت‌های مؤثر کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه یافتگی را در همه حوزه‌ها، به‌خصوص از طریق دگرگونی‌های بنیادین ارتقاء بخشیم. ما سیاست‌هایی را برای ارتقای ظرفیت‌های ثمربخش، بهره‌وری و اشتغال موفقیت‌آمیز اتخاذ خواهیم کرد. این سیاست‌ها، در حوزه‌های فراگیری مالی، توسعه کشاورزی، شیلات و دامپروری پایدار، توسعه صنعتی پایدار، دسترسی جهانی به خدمات نوین انرژی پایدار، قابل اطمینان و مقرون به‌صرفه، نظام‌های نقل و انتقال پایدار و زیربنای کیفی و مقاوم خواهند بود.

۲۸- ما متعهد هستیم که در نحوه تولید و مصرف کالا و خدمات جوامع خود، تغییرات بنیادین ایجاد کنیم. دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی، بخش تجاری و سایر فعالان غیر دولتی و افراد باید در ارتباط با تغییر نحوه تولید و مصرف ناپایدار، از جمله از طریق: بسیج کمک‌های مالی و فنی همه منابع موجود در جهت تقویت ظرفیت‌های علمی، فناوری و نوآوری کشورهای در حال توسعه و همچنین حرکت به سوی الگوهای پایدارتر تولید و مصرف، مشارکت و کمک کنند. در این راستا، ما اجرای چارچوب برنامه‌ای ده ساله پیرامون الگوهای پایدار تولید و مصرف را ترغیب می‌کنیم. همه کشورها در این حرکت سهیم هستند و با نظر به بالندگی و توانمندی‌های کشورهای در حال توسعه، رهبری این اقدام بر عهده این کشورها (کشورهای در حال توسعه) خواهد بود.

۲۹- ما نقش مؤثر مهاجران را در توسعه پایدار و رشد همه جانبه، به رسمیت می‌شناسیم. به علاوه، به این امر واقف هستیم که مهاجرت بین‌المللی، واقعیتی چند بُعدی است که هم توسعه کشورهای مبدأ و هم کشورهای گذر موقت و کشورهای مقصد به آن وابسته است و به این واسطه، موضوع مهاجرت بین‌المللی به انجام بررسی‌های جامع و منسجم نیازمند است. جامعه بین‌الملل در یک مشارکت جمعی، برای تضمین مهاجرت‌های امن، نظام‌مند

و مرتب مهاجران، بدون توجه به وضعیت مهاجرت پناهندگان و افراد بی‌خانمان، با عنایت به ضرورت رعایت حقوق بشر و لزوم انجام رفتاری انسانی با آنان، همکاری خواهد کرد. این چنین مشارکتی باید به تقویت استقامت جوامع میزبان پناهندگان؛ به ویژه در کشورهای در حال توسعه کمک کند. ما در مورد حق مهاجران برای بازگشت به کشورهای مبدأ خود و یا کشورهایی که شهروند آن بوده‌اند، تأکید داریم و یادآور می‌شویم که کشورها باید ضمانت دهند که از تبعه آن‌ها در زمان بازگشت استقبال شود و این افراد در کشور خود پذیرفته شوند.

۳۰- دولت‌ها اکیداً از انجام و ترویج هرگونه اقدام یک‌جانبه اقتصادی، مالی و یا تجاری که در راستای حقوق بین‌الملل و منشور سازمان ملل متحد نباشد و مانع تحقق کامل توسعه اجتماعی و اقتصادی به ویژه در کشورهای در حال توسعه شود، منع شده‌اند.

۳۱- ما باور داریم که کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد پیرامون تغییر اقلیم، مهمترین ابزار بین‌المللی و بین دولتی برای بررسی رویکرد جهانی به موضوع تغییر اقلیم است. ما برآنیم تا به گونه‌ای بنیادین و سرنوشت‌ساز، موضوع تهدیدات ناشی از تغییر اقلیم و تخریب زیست‌محیطی را بررسی کنیم. بررسی پدیده تغییر اقلیم به واسطه دارا بودن ماهیت جهانی، به گسترده‌ترین نوع همکاری‌های بین‌المللی نیازمند است که این امر باید با هدف تسریع کاهش انتشار جهانی گازهای گلخانه‌ای و نیز بررسی موضوع سازگاری با آثار زیانبار تغییر اقلیم، صورت پذیرد. ما با نگرانی تمام به این آگاهی رسیده‌ایم که میان عملکردهای متعدد کشورهای عضو کنوانسیون یاد شده برای کاهش میزان سالانه انتشار جهانی گازهای گلخانه‌ای تا سال ۲۰۲۰ و راه‌های متعدد انتشار این گازها، هنوز شکاف بزرگی وجود دارد و این مسئله احتمالاً جلوگیری از افزایش دمای میانگین جهانی به بیشتر از ۲ درجه سلسیوس یا ۱/۵ درجه سلسیوس بالاتر از دمای دوران پیش- صنعتی را در عین امکان‌پذیری، دشوار می‌سازد.

۳۲- درحالی که چشم‌به‌راه برگزاری بیست‌ویکمین کنفرانس کشورهای عضو کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد پیرامون تغییر اقلیم، که قرار است در پاریس برگزار شود، هستیم، ما بر تعهد همه کشورهای در دست‌یابی به توافقی جهانی و آرمانی در زمینه تغییر اقلیم تأکید داریم. ما بار دیگر تأکید می‌کنیم که سند الحاقی به این کنوانسیون، یا هر سند حقوقی دیگر و یا نتیجه توافق کنفرانس یادشده که در چارچوب کنوانسیون مذکور دارای بُعد حقوقی خواهد شد، باید بتواند به گونه‌ای متوازن در کنار سایر مسائل مطروحه در آن، به

کاهش تغییر اقلیم و آثار آن، سازگاری با تغییر اقلیم و آثار آن، تأمین مالی، توسعه و انتقال فناوری و ظرفیت‌سازی و شفافیت در اقدامات پشتیبانی نیز به‌پردازد.

۳۳- ما به این آگاهی رسیده‌ایم که توسعه اقتصادی و اجتماعی، به مدیریت پایدار منابع طبیعی کره زمین وابسته است؛ بنابراین ما برآنیم تا از اقیانوس‌ها و دریاها، منابع آب شیرین، جنگل‌ها، کوه‌ها و مناطق خشک، تنوع زیستی، بوم‌سازگان‌ها و حیات وحش حفاظت نماییم و به گونه‌ای پایدار از این منابع استفاده کنیم. به علاوه، ما به ترویج گردشگری پایدار، رفع مشکل کمبود و آلودگی آب، تقویت همکاری‌ها برای مبارزه با بیابان‌زایی، طوفان‌های شن، تخریب زمین و خشکسالی و بهبود استقامت در مقابل بلایای طبیعی و کاهش آن مصمم هستیم. ما در این راستا، مشتاقانه در انتظار برگزاری سیزدهمین نشست از کنفرانس کشورهای عضو کنوانسیون تنوع زیستی، که قرار است در مکزیک برگزار شود، هستیم.

۳۴- ما به این امر واقف هستیم که در تحقق ارتقای کیفی زندگی مردم، مدیریت و توسعه پایدار شهری به عنوان دو عامل حیاتی محسوب می‌شوند. ما با مسئولان محلی و جوامع برای بازسازی و برنامه‌ریزی شهری شهرها و زیستگاه‌های انسانی همکاری می‌کنیم تا بدین طریق، انسجام اجتماعی و امنیت فردی را ترویج نماییم و برای نوآوری و اشتغال، انگیزه ایجاد کنیم. ما آثار منفی فعالیت‌های شهری و مواد شیمیایی را که برای محیط زیست و سلامت انسان ضرر دارند، کاهش می‌دهیم و این کار را از طریق مدیریت سالم زیست‌محیطی و استفاده درست از مواد شیمیایی، کاهش و بازیافت مواد زائد و استفاده بهینه از آب و انرژی انجام خواهیم داد. ما برای کاهش اثرگذاری منفی شهرها بر نظام اقلیم جهانی، تلاش خواهیم کرد. به علاوه، در تدوین سیاست‌ها و راهبردهای ملی توسعه، به روندهای رشد جمعیتی توجه خواهیم کرد. ما مشتاقانه منتظر برگزاری کنفرانس سازمان ملل متحد پیرامون شهرسازی و توسعه پایدار شهری، که قرار است به زودی در کیتو، اکوادور برگزار شود، هستیم.

۳۵- توسعه پایدار، در شرایط نبود صلح و امنیت نمی‌تواند تحقق یابد و صلح و امنیت نیز در نبود توسعه پایدار به مخاطره می‌افتد. دستور کار حاضر، با وقوف به لزوم ایجاد جوامعی فراگیر، عادل و صلح جو تهیه شده است که این جوامع امکان دسترسی برابر به عدالت را فراهم می‌کنند و بر مبنای احترام به حقوق بشر (از جمله حق توسعه و پیشرفت)، حاکمیت مؤثر قانون و راهبری بهینه در همه سطوح و ایجاد نهادهایی تأثیرگذار، شفاف و پاسخ‌گو استقرار می‌یابند. در این دستور کار، به عواملی همچون: نابرابری، فساد، حاکمیت نامناسب و

قاچاق غیر قانونی دارایی و تسلیحات که مبنای ایجاد خشونت، ناامنی و بی‌عدالتی هستند، پرداخته شده است. ما باید تلاش‌های خود را برای پایان دادن به درگیری و یا پیشگیری از آن و نیز برای حمایت از کشورهایی که در شرایط پس از جنگ به سر می‌برند، دو برابر کنیم. از جمله روش‌های تحقق این امر، تضمین حضور زنان در فعالیتهای صلح‌آفرینی و در عرصه دولت، ملت‌سازی است. برای تحقق کامل حق خودمختاری افراد ساکن در سرزمین‌های اشغالی و یا مستعمره‌ها، با نظر به اینکه این عوامل همواره بر محیط‌زیست، توسعه اجتماعی و همچنین بر اقتصاد افراد تأثیر منفی دارد، از همه نقش‌آفرینان می‌خواهیم تا برای رفع موانع موجود بر سر راه تحقق حق خودمختاری افراد، هم‌نوا با حقوق بین‌الملل، اقدامات مؤثرتری را انجام دهند.

۳۶- ما به ترویج تفاهم و احترام متقابل، بردباری و تحقق اخلاق شهروندی جهانی و مسئولیت مشترک، متعهد می‌شویم. ما به تنوع طبیعی و فرهنگی جهان اذعان داریم و به این باور رسیده‌ایم که همه فرهنگ‌ها و تمدن‌ها می‌توانند در تحقق توسعه پایدار مشارکت داشته باشند و عاملان مهمی برای تحقق آن هستند.

۳۷- ورزش نیز از عوامل مهم دیگر در تحقق توسعه پایدار است. ما به نقش مهم ورزش در تحقق توسعه و استقرار صلح واقف هستیم و می‌دانیم که ورزش به واسطه نقشی که در ترویج احترام و بردباری و توانمندسازی زنان و جوانان، تک تک افراد و جوامع، تحقق بهداشت، آموزش و اهداف شمول اجتماعی ایفا می‌نماید، به استقرار صلح و توسعه کمک می‌کند.

۳۸- ما هم‌نوا با منشور سازمان ملل متحد، بار دیگر بر لزوم احترام به تمامیت عرضی و استقلال سیاسی دولت‌ها تأکید می‌کنیم.

روش‌های اجرا

۳۹- دامنه و ماهیت دستور کار جدید، به یک مشارکت جهانی از نو پویا شده‌ای که ضامن اجرای آن باشد، نیازمند است. ما به‌طور کامل به ایجاد یک چنین مشارکتی متعهد شده‌ایم. این‌گونه مشارکت، در سایه وجود روحیه همبستگی جهانی؛ به ویژه همبستگی با فقیرترین و آسیب‌پذیرترین اقشار جوامع ایجاد خواهد شد. این نوع از مشارکت، در حمایت از اجرای کلیه اهداف اصلی و فرعی دستور کار حاضر، همکاری جهانی بسیار نزدیکی را با مشارکت همه دولت‌ها، بخش خصوصی، جامعه مدنی، نظام ملل متحد و سایر نقش‌آفرینان طلب می‌کند؛

ضمن اینکه به بسیج همه منابع موجود نیز نیازمند است.

۴۰- آشنایی با اهداف و روش‌های اجرا که در ذیل هدف اصلی ۱۷ و هر یک از اهداف توسعه پایدار آمده‌اند، برای تحقق دستورکار حاضر اهمیت کلیدی دارد و به اندازه اهداف اصلی و فرعی آن مهم است. این دستورکار و اهداف توسعه پایدار، در قالب یک مشارکت جهانی و از نو پویا شده برای توسعه پایدار محقق می‌شود و پشتوانه این مشارکت، اقدامات و سیاست‌های ملموس تعیین شده در سند نهایی سومین کنفرانس بین‌المللی تأمین مالی برای توسعه است، که از ۱۳ تا ۱۶ جولای ۲۰۱۵ در آدیس آبابا برگزار شد. با توجه به اینکه دستورکار اقدام آدیس آبابا، یک بخش تکمیلی و مهم از دستورکار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار است، بنابر این ما از تأیید آن (دستورکار اقدام آدیس آبابا) توسط مجمع عمومی سازمان ملل متحد استقبال می‌کنیم. ما به این آگاهی رسیده‌ایم که اجرای کامل دستورکار اقدام آدیس آبابا، برای تحقق اهداف اصلی و فرعی توسعه پایدار اهمیت حیاتی دارد.

۴۱- ما به این امر واقف هستیم که هر کشوری بدو در قبال توسعه اجتماعی و اقتصادی خود مسئولیت دارد. دستورکار جدید به بررسی ابزارهای لازم برای اجرای اهداف اصلی و فرعی می‌پردازد. ما همچنین می‌دانیم که اجرایی شدن دستورکار، به بسیج منابع مالی، و ظرفیت‌سازی و انتقال فناوری‌های سالم زیست محیطی به کشورهای در حال توسعه نیازمند است. انتقال فناوری‌ها همان‌گونه که توافق شده است، باید بر مبنای شرایطی مناسب و درخور، به شکل ترجیحی یا امتیازی به کشور مربوطه انجام شود. منابع مالی عمومی، اعم از منابع بین‌المللی یا ملی، در تأمین خدمات ضروری و کالاهای عمومی و تسهیل دسترسی به سایر منابع مالی نقش حیاتی خواهند داشت. ما در اجرای دستورکار جدید، به نقش بخش خصوصی که تنوع زیادی دارد و گستره آن از فعالیت‌های تجاری کوچک گرفته تا تعاونی‌ها و فعالیت‌های چندملیتی را شامل می‌شود، و همچنین به نقش نهادهای جامعه مدنی و سازمان‌های بشردوستانه اذعان داریم.

۴۲- ما از اجرای راهبردها و برنامه‌های اقدام مرتبط، از جمله: بیانیه و برنامه اقدام استانبول، نقشه راه (ساموآ) اقدامات تسریع شده و متنوع برای کشورهای کوچک جزیره‌ای در حال توسعه، و برنامه اقدام وین در مورد کشورهای در حال توسعه محصور در خشکی برای دهه ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۵ حمایت می‌کنیم و بر اهمیت حمایت از دستورکار ۲۰۶۳ اتحادیه آفریقا و برنامه همکاری‌های جدید برای توسعه آفریقا که همگی یک بخش مهم و تکمیلی از دستورکار

جدید را تشکیل می‌دهند، مجدداً تأکید می‌کنیم. ما به چالش بزرگی که کشورهای درگیر در جنگ و یا دوران پسا جنگ، برای دستیابی به صلح ماندگار و توسعه پایدار با آن مواجه هستند، آگاهی کامل داریم.

۴۳- ما تأکید می‌کنیم که منابع مالی عمومی بین‌المللی، در تکمیل تلاش کشورها به منظور جذب منابع مالی عمومی داخلی؛ به ویژه فقیرترین و آسیب‌پذیرترین کشورهای دارای منابع داخلی محدود، نقش مهمی دارد. یکی از کاربردهای مهم منابع مالی عمومی بین‌المللی و کمک‌های رسمی برای توسعه (ODA)، تسهیل تأمین منابع مالی اضافی از محل منابع خصوصی و دولتی است. تأمین‌کنندگان کمک‌های رسمی برای توسعه، بار دیگر بر تعهد خود، که از جمله تعهدات اکثر کشورهای توسعه یافته نیز هست، برای دستیابی به هدف تخصیص ۷ درصد از درآمد ناخالص داخلی به کمک‌های رسمی برای توسعه (ODA/GNI) به کشورهای در حال توسعه و ارتقای رقم ۱۵ درصد از درآمد ناخالص داخلی به کمک‌های رسمی برای توسعه (ODA/GNI) به ۲ درصد برای کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه یافتگی، تأکید مجدد داشتند.

۴۴- ما به اهمیت حمایت مؤسسات مالی بین‌المللی، در چارچوب رسالت‌هایشان، از فضای سیاست‌گذاری کشورهای در حال توسعه، به‌ویژه در حوزه‌های تجاری، سرمایه‌گذاری و توسعه صنعتی واقف هستیم^{*}. ما بار دیگر به گسترش و تقویت صدا و مشارکت کشورهای در حال توسعه (از جمله کشورهای آفریقایی، کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه یافتگی، کشورهای در حال توسعه محصور در خشکی، کشورهای جزیره‌ای کوچک در حال توسعه و کشورهای دارای درآمد متوسط) در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی بین‌المللی، هنجارسازی و حاکمیت اقتصادی جهانی متعهد می‌شویم.

۴۵- به‌علاوه، ما بر اهمیت نقش مهم پارلمان‌های ملی به‌واسطهٔ وظیفهٔ آن‌ها در امور مربوط به قانون‌گذاری و تصویب بودجه و نیز در تضمین پاسخ‌گویی در فرایند اجرای مؤثر تعهدات خود اذعان داریم. برای اجرای این دستور کار، دولت‌ها و مؤسسات دولتی نیز باید با مسئولان محلی و منطقه‌ای، مؤسسات زیرمنطقه‌ای و بین‌المللی، دانشگاهیان، سازمان‌های بشردوستانه، گروه‌های داوطلب و سایر افراد، همکاری نزدیکی داشته باشند.

۴۶- ما به نقش مهم و مزیت نظام ملل متحدی که منابع کافی داشته باشد و به‌گونه‌ای مرتبط، منسجم و تأثیرگذار برای تحقق توسعه پایدار و دستیابی به اهداف آن تلاش کند و آن را مورد

* توضیح مترجم: منظور، فراهم کردن فضا و فرصت برای کشورها در ایجاد تعادل بین ملزومات بین‌المللی جهانی‌شدن تجارت از یک سو و سیاست‌ها و اولویت‌های ملی خود از سوی دیگر است.

حمایت قرار دهد، واقف هستیم. در عین تأکید بر اهمیت مالکیت ملی و راهبری در سطح کشوری، ما در چارچوب دستورکار حاضر، حمایت خود را از گفت‌وگوهای جاری در شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد، در مورد حضور بلندمدت نظام توسعه ملل متحد اعلام می‌کنیم.

بازبینی و پیگیری

۴۷- دولت‌های ما، مسئولیت مهم پیگیری و بررسی پیشرفت حاصل از اجرای اهداف اصلی و فرعی دستورکار حاضر را در سطوح مختلف ملی، منطقه‌ای و جهانی در ۱۵ سال آینده بر عهده خواهند داشت. به منظور حمایت از شفافیت در قبال شهروندان خویش، ما امکان پیگیری و بررسی نظام‌مند اجرای دستورکار حاضر را در سطوح مختلف یادشده مطابق با موارد مندرج در این دستورکار و همچنین در دستورکار اقدام آدیس آبابا فراهم می‌کنیم. مجمع سیاسی عالی‌رتبه که زیر نظر مجمع عمومی و شورای اجتماعی و اقتصادی سازمان ملل متحد فعالیت می‌کند، مسئولیت نظارت بر امور پیگیری و بررسی اجرای دستورکار را در سطح جهانی بر عهده خواهد داشت.

۴۸- برای کمک کردن به این اقدام، شاخص‌هایی طراحی شده است. به منظور اندازه‌گیری پیشرفت حاصله و تضمین مشارکت همه در این فرایند، به داده‌های مجزای کیفی، قابل دسترس، به‌هنگام و موثق نیاز خواهیم داشت. این داده‌ها، لازمه تصمیم‌گیری هستند. هر جا که ممکن باشد می‌بایست از داده‌ها و اطلاعات قابل دسترس از طریق سازوکارهای موجود گزارش‌دهی استفاده شود. ما برآنیم تا تلاش‌های خود را برای تقویت ظرفیت‌های آماری در کشورهای در حال توسعه؛ به ویژه کشورهای آفریقایی، کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه یافتگی، کشورهای در حال توسعه محصور در خشکی، کشورهای جزیره‌ای کوچک در حال توسعه و کشورهای دارای درآمد متوسط افزایش دهیم. برای تکمیل تولید ناخالص ملی، برآنیم تا اقدامات گسترده‌تری را برای پیشرفت در اجرای دستورکار انجام دهیم.

فراخوان اقدام برای ایجاد تغییر در جهان ما

۴۹- هفتاد سال پیش، رهبران جهانی نسل قبل، برای تأسیس سازمان ملل متحد گرد هم آمدند. آن‌ها، این سازمان و ارزش‌های زیربنایی همچون صلح، گفت‌وگو و همکاری بین‌المللی را بر خاکسترهای جنگ و اختلافات بنا نهادند. شکل بیان عالی آن ارزش‌ها، در منشور سازمان

ملل متحد متجلی است.

۵۰- اما امروز با یک تصمیم تاریخی مواجه هستیم. ما به دنبال ایجاد آینده‌ای بهتر برای همه، به ویژه میلیون‌ها نفری هستیم که شانس این را نداشته‌اند که از یک زندگی آبرومندانه، شرافتمند و با ارزش برخوردار شوند و نتوانسته‌اند از نهایت توان انسانی خود بهره بگیرند و آنچه را که به واسطه انسان بودن سزاوار آن هستند، دارا باشند. ما می‌توانیم اولین نسلی باشیم که فقر را پایان داده است، همان‌طور که شاید آخرین نسلی باشیم که شانس نجات دادن زمین را دارد. اگر بتوانیم به اهداف خویش جامه عمل بپوشانیم، جهان در سال ۲۰۳۰ مکان بهتری از امروز خواهد بود.

۵۱- آنچه را که امروز اعلام می‌داریم - دستورکاری برای اقدام جهانی در ۱۵ سال آینده - در واقع منشوری برای مردم و کره زمین در قرن بیست و یکم است. کودکان و زنان و مردان جوان، عاملان مهم این تحول‌اند و دستورکار حاضر و اهداف جدید را به عنوان ابزاری برای کاربرد ظرفیت‌های نامحدود خویش برای پویا شدن در جهت ایجاد جهانی بهتر خواهند یافت.

۵۲- منشور سازمان ملل متحد با عبارت "ما مردم" آغاز می‌شود. امروز نیز "ما مردم" هستیم که عزم را برای گذار به ۲۰۳۰ جزم کرده‌ایم و قدم در راه آن نهاده‌ایم. این گذار ما، نه تنها مجلس‌ها، بلکه دولت‌ها، نظام ملل متحد، سایر مؤسسات بین‌المللی، مسئولان محلی، مردم بومی، جامعه مدنی، فعالیت‌های تجاری و بخش خصوصی، جامعه علمی و دانشگاهی و همه مردم را شامل می‌شود. میلیون‌ها نفر تاکنون درگیر آن شده‌اند و این دستورکار را در اختیار خواهند داشت. این سند، دستورکاری برای مردم است که توسط مردم تهیه شده است و برای آن‌ها اجرا می‌شود و باور داریم که همین عامل، تضمین‌کننده موفقیت آن نیز هست.

۵۳- آینده بشریت و سیاره ما، در دستان خود ماست. علاوه بر ما، نسل جوان امروز نیز که راه‌گشای نسل‌های آینده است، در حفظ آینده بشریت و سیاره زمین نقش دارد. ما نقشه راه تحقق توسعه پایدار را مشخص کرده‌ایم. این مسئولیت همه ماست که موفقیت این گذار و برگشت‌ناپذیری دستاوردهای آن را تضمین کنیم.

اهداف اصلی و فرعی توسعه پایدار

۵۴- به دنبال یک فرایند گسترده مذاکرات بین‌الدولی و بر مبنای پیشنهاد گروه کاری اینترنتی اهداف توسعه پایدار^۱ که حاوی توضیحاتی جامع در مورد توسعه پایدار در همه حوزه‌هاست، اهداف اصلی و فرعی که در مورد آن‌ها به توافق رسیده‌ایم، به شرح زیر هستند.

۵۵- اهداف اصلی و فرعی، به هم وابسته و جدایی‌ناپذیر هستند، ماهیت جهانی دارند و کاربرد آن‌ها نیز جهانی است، ضمن اینکه در تهیه آن‌ها درجات مختلف توسعه، ظرفیت‌ها و واقعیت‌های ملی کشورها مد نظر بوده است و در نهایت احترام به اولویت‌ها و سیاست‌های ملی کشورها تهیه شده‌اند. اهداف فرعی تعیین شده، آرمانی و جهانی هستند. هر دولت، اهداف ملی خود را با نظر به میزان اهمیت آن اهداف و تعهد جهانی برای تحقق آن‌ها تعیین کرده، ضمن اینکه در این فرایند، به شرایط حاکم بر فضای ملی خود نیز توجه ویژه‌ای داشته است. به علاوه، تشخیص و تعیین چگونگی ادغام اهداف فرعی آرمانی و جهانی در فرایندهای برنامه ریزی، سیاست‌گذاری و راهبردهای ملی بر عهده خود دولت‌هاست. لزوم تشخیص و پذیرش ارتباط میان توسعه پایدار و سایر فرایندهای مرتبط جاری در حوزه‌های زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی اهمیت زیادی دارد.

۵۶- تصمیم‌گیری در مورد اهداف اصلی و فرعی یادشده را با علم به اینکه هر یک از کشورها برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار با چالش‌هایی مواجه هستند، انجام دادیم؛ ضمن اینکه به چالش‌های ویژه پیش روی کشورهای آسیب‌پذیرتر، به ویژه کشورهای آفریقایی، کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه یافتگی، کشورهای در حال توسعه محصور در خشکی، کشورهای جزیره‌ای کوچک در حال توسعه و نیز کشورهای دارای درآمد متوسط واقف هستیم. به علاوه، کشورهای درگیر جنگ نیز به توجه ویژه نیاز دارند.

۵۷- ما متوجه شده‌ایم که برای تعدادی از اهداف فرعی، اطلاعات پایه در دست نیست؛ بر این اساس، به منظور تقویت فعالیت‌های مربوط به گردآوری اطلاعات و ظرفیت‌سازی در کشورهای عضو برای ایجاد پایگاه‌های اطلاع‌رسانی ملی و بین‌المللی در کشورهای فاقد پایگاه‌های اطلاع‌رسانی، خواستار برخورداری از حمایت‌های بیشتر هستیم. ما متعهد می‌شویم که مشکل گردآوری اطلاعات را رفع کنیم، تا بدین طریق بتوانیم هر چه بهتر در

۱ این مطلب در گزارش گروه کاری اینترنتی مجمع عمومی سازمان ملل متحد، در رابطه با اهداف توسعه پایدار قابل دسترسی است. رجوع کنید به: A/68/970 and Corr.1 و سند 2 و A/68/970/Add.1

زمینه اندازه‌گیری پیشرفت؛ به ویژه در مورد اهداف فرعی فاقد شاخص‌های عددی (کمی) روشن، اقدام کنیم.

۵۸- ما تلاش مداوم دولت‌ها را به هر شکلی که باشد، برای رویارویی با مشکلات و موانع موجود بر سر راه اجرای دستورکار ارج می‌نهیم و به اهداف و رسالت‌های این فرایندها احترام می‌گذاریم. نیت ما این است که دستورکار و شیوه اجرای آن حامی فرایندهای ملی یاد شده باشد و با آن‌ها و تصمیماتی که در چارچوب آن‌ها اتخاذ می‌شود، هیچ‌گونه منافاتی نداشته باشد.

۵۹- ما به این موضوع واقف هستیم که هر کشوری برای تحقق توسعه پایدار؛ رویکردها، دیدگاه‌ها، الگوها و ابزارهای خاص خود را دارد و این موارد در چارچوب اولویت‌های ملی و شرایط حاکم بر فضای ملی کشورها تعیین می‌شوند. ما بار دیگر تأکید می‌کنیم که کره زمین و بوم‌سازگان‌های آن، خانه مشترک ما هستند و اصطلاح "مادر زمین" اصطلاح مشترکی است که در تعدادی از کشورها و مناطق از آن استفاده می‌شود.

اهداف اصلی توسعه پایدار

- هدف اصلی ۱: پایان دادن به فقر در همه اشکال آن و در همه جا
- هدف اصلی ۲: پایان دادن به گرسنگی، تحقق امنیت غذایی و تغذیه بهتر و توسعه کشاورزی پایدار
- هدف اصلی ۳: تضمین یک زندگی توأم با سلامت و ترویج رفاه برای همه و در تمامی سنین
- هدف اصلی ۴: تضمین آموزش با کیفیت، برابر و فراگیر و ترویج فرصت‌های یادگیری مادام‌العمر برای همه
- هدف اصلی ۵: دستیابی به تساوی جنسیتی و توانمندسازی همه زنان و دختران
- هدف اصلی ۶: تضمین دسترسی به آب و مدیریت پایدار آب و بهداشت برای همه
- هدف اصلی ۷: تضمین دسترسی به منابع انرژی مقرون‌به‌صرفه، مطمئن، پایدار و نوین
- هدف اصلی ۸: ترویج رشد اقتصادی ماندگار، فراگیر و پایدار، اشتغال کامل و بهره‌ور و اشتغال شرافتمندانه برای همه
- هدف اصلی ۹: ساختن زیربنای مقاومتی، ترویج صنعتی‌سازی پایدار و فراگیر، و ترویج نوآوری
- هدف اصلی ۱۰: کاهش نابرابری در درون و در میان کشورها
- هدف اصلی ۱۱: تبدیل شهرها و سکونت‌گاه‌های انسانی به مکان‌های همه‌شمول، امن، مقاوم و پایدار
- هدف اصلی ۱۲: تضمین الگوهای پایدار تولید و مصرف
- هدف اصلی ۱۳: اقدام عاجل برای رویارویی با تغییر اقلیم و آثار آن
- هدف اصلی ۱۴: حفاظت و استفاده پایدار از اقیانوس‌ها، دریاها، و منابع دریایی برای توسعه پایدار
- هدف اصلی ۱۵: پاسداشت، احیا و ترویج استفاده پایدار از بوم‌سازگان‌های زمینی، مدیریت پایدار جنگل‌ها، مبارزه با بیابان‌زایی و توقف و معکوس‌سازی روند تخریب (یا فرسایش) زمین و همچنین متوقف ساختن تخریب تنوع زیستی
- هدف اصلی ۱۶: ترویج جوامع صلح‌جو و فراگیر برای توسعه پایدار، برقراری امکان دسترسی به عدالت برای همه و ایجاد مؤسسات مؤثر، پاسخ‌گو و فراگیر در همه سطوح
- هدف اصلی ۱۷: تقویت ابزار اجرا و احیای همکاری‌های جهانی برای (تحقق) توسعه پایدار

هدف اصلی ۱: پایان دادن به همه اشکال آن و در همه جا

۱-۱- ریشه‌کنی فقر مطلق - که اکنون با مقیاس درآمد کمتر از ۱/۲۵ دلار در روز سنجیده می‌شود - برای همه انسان‌ها و در سراسر جهان تا سال ۲۰۳۰

۱-۲- حداقل، به نصف رساندن تعداد مردان، زنان و کودکانی که در فقر زندگی می‌کنند - با تأکید بر همه اشکال فقر، بنابر تعاریف ملی آن - تا سال ۲۰۳۰

۱-۳- ایجاد نظام‌های حفاظتی اجتماعی مناسب و انجام اقدامات اجرایی مناسب برای تحقق آن‌ها برای همه؛ به ویژه اقشار بسیار پایین جامعه و تحت پوشش قرار دادن فقرا و اقشار آسیب‌پذیر تا سال ۲۰۳۰

۱-۴- تضمین تحقق برابری حق دسترسی به منابع اقتصادی و خدمات پایه، مالکیت و کنترل مالکیت از جمله در مورد: زمین و سایر اشکال دارایی، ارثیه، منابع طبیعی، خدمات مناسب جدید در حوزه فناوری و خدمات مالی از جمله اعطای وام‌های خود - اشتغالی کوتاه‌مدت برای همه مردان و زنان، به ویژه فقرا و اقشار آسیب‌پذیر تا سال ۲۰۳۰

۱-۵- بالابردن مقاومت فقرا و اقشار آسیب‌پذیر و کاهش آسیب‌پذیری و قرار گرفتن آن‌ها در معرض حوادث حاد اقلیمی و سایر تکانه‌ها و بلایای زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی تا سال ۲۰۳۰

۱-الف- تضمین بسیج قابل ملاحظه منابع از خاستگاه‌های مختلف؛ به ویژه از طریق ارتقای همکاری‌های توسعه‌ای با هدف تأمین منابع کافی و قابل پیش‌بینی برای کشورهای در حال توسعه، به ویژه کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه یافتگی، برای اجرای برنامه‌ها و سیاست‌گذاری، به منظور پایان دادن به همه اشکال فقر

۱-ب- تدوین چارچوب‌های مطمئن سیاست‌گذاری در سطوح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی بر مبنای راهبردهای توسعه جنسیت-محور و راهبردهای متناسب با شرایط فقرا به منظور حمایت از سرمایه‌گذاری تسریع‌شده در اقدامات مرتبط با ریشه‌کنی فقر

هدف اصلی ۲: پایان دادن به گرسنگی، تحقق امنیت غذایی و تغذیه بهتر و توسعه کشاورزی پایدار

۲-۱- پایان دادن به فقر و تضمین دسترسی همه؛ به ویژه فقرا و اقشار آسیب‌پذیر از جمله نوزادان به غذای سالم، مغذی و کافی در طول سال، تا سال ۲۰۳۰

۲-۲- پایان دادن به همه اشکال سوء تغذیه تا سال ۲۰۳۰ و دسترسی به اهداف مورد توافق بین‌المللی تا سال ۲۰۲۵ در مورد کاهش رشد (رشد قدی نسبت به سن و رشد وزنی نسبت به قد) در کودکان زیر پنج سال و پاسخ‌گویی به نیازهای غذایی دختران نوجوان، زنان باردار و مادران شیرده و افراد سالمند

۲-۳- افزایش دوبرابری درآمد و بهره‌وری تولیدکنندگان کوچک مواد غذایی؛ به ویژه زنان، افراد بومی، کشاورزان خانوادگی، دامداران و ماهیگیران از جمله از طریق: دسترسی امن و آسان به زمین و سایر منابع حاصل خیز و همچنین دسترسی به درآمد، دانش، خدمات مالی، بازارها و فرصت‌هایی برای ارتقای ارزش افزوده و اشتغال در مکانی غیر از مزرعه تا سال ۲۰۳۰

۲-۴- تضمین استقرار نظام‌های پایدار تولید مواد غذایی و اتخاذ روش‌های انعطاف‌پذیر در کشاورزی تا سال ۲۰۳۰، که باعث افزایش بهره‌وری و تولید می‌شوند و به حفظ بوم‌سازگان‌ها کمک می‌کنند. بوم‌سازگان‌ها، ضمن تقویت ظرفیت‌های سازگاری با تغییر اقلیم، شرایط حاد آب و هوایی، خشکسالی، سیل و سایر بلایا، به تدریج به بهبود کیفیت زمین و خاک کمک می‌کنند.

۲-۵- حفظ تنوع ژنتیکی دانه‌ها، گیاهان پرورشی، حیوانات پرورشی و اهلی‌شده و گونه‌های وحشی مربوطه از جمله از طریق: ایجاد بانک‌های متنوع دانه و گیاه در سطوح مختلف ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که به صورت خردمندانه مدیریت شود و همچنین به اشتراک‌گذاری و ترویج دسترسی به مزایای ناشی از استفاده از منابع ژنتیکی و دانش سنتی وابسته به آن مطابق با توافقات بین‌المللی تا سال ۲۰۲۰

۲-الف- افزایش سرمایه‌گذاری، از جمله از طریق: تقویت همکاری‌های بین‌المللی در حوزه‌های مربوط به زیربنای روستایی، خدمات پژوهشی در کشاورزی و تربیت کشاورز به منظور به‌کارگیری دانش جدید و فعالیت‌های پژوهشی در کشاورزی، توسعه فناوری و استقرار

بانک‌های ژنوم برای گیاه و دام با هدف ارتقای ظرفیت بهره‌وری کشاورزی در کشورهای در حال توسعه؛ به ویژه در کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی

۲-ب- تصحیح و پیشگیری از محدودیت‌ها و هرگونه تحریف تجاری در بازارهای کشاورزی جهانی، از جمله از طریق: حذف موازی همهٔ انواع و اشکال یارانه‌های کشاورزی در حوزهٔ صادرات و اصلاح همهٔ قوانین حاکم بر صادرات اقلام کشاورزی که تأثیر مشابهی با مورد یارانه‌ها دارند. اصلاحات یادشده، در راستای دستورکار توسعهٔ دوحه (سند نهایی دور مذاکرات سازمان تجارت جهانی در دوحه) انجام خواهد شد.

۲-ج - انجام اقدامات لازم برای تضمین عملکرد درست بازارهای اقلام غذایی و مشتقات آن‌ها و تسهیل دسترسی به‌موقع به اطلاعات بازار، از جمله در ارتباط با ذخایر غذایی، به منظور محدود کردن نوسان شدید و تزلزل قیمت‌های مواد غذایی

هدف اصلی ۳: تضمین دارا بودن زندگی توأم با سلامت و ترویج رفاه برای همه و در تمامی سنین

۳-۱- کاهش مرگ و میر مادران در سراسر جهان به کمتر از هفتاد درصد، به ازای هر یکصد هزار نفر تا سال ۲۰۳۰

۳-۲- پایان دادن به مرگ و میرهای قابل پیشگیری در نوزادان و کودکان زیر پنج سال تا سال ۲۰۳۰. در این حرکت، هدف همهٔ کشورها باید کاهش میزان مرگ و میر نوزادان به کمتر از دوازده نفر به ازای هر هزار نوزاد زنده متولد شده و کاهش مرگ و میر کودکان زیر پنج سال، به حداقل کمتر از بیست و پنج نفر به ازای هر هزار کودک باشد

۳-۳- پایان دادن به بیماری‌های همه‌گیر مانند ایدز، سل، مالاریا و بیماری‌های نادیده گرفته شدهٔ ویژه مناطق حاره و مبارزه با هیپاتیت، بیماری‌های ناقل به وسیلهٔ آب و سایر بیماری‌های واگیردار تا سال ۲۰۳۰

۳-۴- کاهش تعداد مرگ‌های و میرهای زود هنگام ناشی از بیماری‌های غیر واگیر، از طریق پیشگیری و درمان و ترویج بهداشت روانی و رفاه تا سال ۲۰۳۰

۵-۳- تقویت پیشگیری از مصرف مواد مخدر و درمان سوءمصرف آن و نیز پیشگیری از استفاده زیان‌بار مشروبات الکلی

۶-۳- به نصف رساندن تعداد مرگ و میرها و مصدومیت‌های ناشی از ترافیک جاده‌ای در سطح جهان تا سال ۲۰۲۰

۷-۳- تضمین دسترسی جهانی به خدمات بهداشتی و درمانی در حوزه مسائل جنسی و باروری، از جمله: در راستای تنظیم خانواده، آموزش و اطلاع‌رسانی و ادغام بهداشت باروری در برنامه‌ها و راهبردهای ملی تا سال ۲۰۳۰

۸-۳- تحقق هدف دسترسی جهانی به بهداشت، از جمله دسترسی به کلیه خدمات کیفی بهداشتی مورد نیاز؛ بدون مواجه شدن فرد با مسایل و مشکلات مالی در این زمینه، دسترسی به خدمات بهداشتی کیفی ضروری و نیز دسترسی امن، مؤثر، کیفی و مقرون به صرفه به داروها و واکسن‌های ضروری برای همه

۹-۳- کاهش چشمگیر تعداد مرگ و میرها و بیماری‌های ناشی از مواد شیمیایی خطرناک و آلودگی هوا، آب و خاک تا سال ۲۰۳۰

۳- الف- تقویت اجرای کنوانسیون چارچوب سازمان بهداشت جهانی پیرامون کنترل تولید توتون و تنباکو در همه کشورهای، به‌طور مناسب

۳- ب- حمایت از پژوهش و تولید واکسن و دارو برای بیماری‌های واگیردار و بیماری‌های غیرواگیر که در ابتدا کشورهای در حال توسعه را تحت تأثیر قرار می‌دهند، فراهم آوردن امکان دسترسی به داروها و واکسن‌های مقرون به صرفه، در راستای اعلامیه دوحه در مورد تریپس و بهداشت عمومی*، که این اعلامیه به موضوع حق کشورهای در حال توسعه برای بهره‌برداری کامل از مفاد موافقت‌نامه جنبه‌های تجاری حق مالکیت فکری (تریپس) مبنی بر انعطاف‌پذیری برای حفظ بهداشت عمومی و به خصوص فراهم آوردن امکان دسترسی به دارو برای همه تأکید دارد.

۳- ج- افزایش چشمگیر کمک‌های مالی در حوزه بهداشت، استخدام، توسعه، آموزش و نگهداری نیروی کار بهداشت و درمان در کشورهای در حال توسعه؛ به ویژه در کشورهای دارای

پایین‌ترین سطح توسعه یافتگی و کشورهای جزیره‌ای کوچک در حال توسعه

۳-د- تقویت ظرفیت‌های همه کشورهای، به‌ویژه کشورهای در حال توسعه، برای هشدار به‌هنگام، کاهش مخاطرات و مدیریت خطرهای بهداشتی در سطوح جهانی و ملی

هدف اصلی ۴: تضمین آموزش با کیفیت، برابر و فراگیر و ترویج فرصت‌های یادگیری مادام‌العمر برای همه

۴-۱- تضمین اینکه همه دختران و پسران تا سال ۲۰۳۰، دوره‌های آموزش ابتدایی و متوسطه را به صورت کیفی، منصفانه و بدون پرداخت هیچ‌گونه شهریه به‌طور کامل و با دستیابی به نتایج مؤثر در حوزه یادگیری به پایان برسانند.

۴-۲- تضمین دسترسی همه دختران و پسران به آموزش پیش‌دبستانی و مراقبت و رشد کیفی در اوان کودکی، به منظور آماده‌سازی آن‌ها برای آموزش ابتدایی تا سال ۲۰۳۰

۴-۳- تضمین دسترسی برابر همه زنان و مردان به آموزش عالی و دانشگاهی و آموزش فنی و حرفه‌ای مقرون‌به‌صرفه و کیفی تا سال ۲۰۳۰

۴-۴- افزایش چشمگیر تعداد جوانان و بزرگسالان دارای مهارت‌های مرتبط، از جمله مهارت‌های فنی و حرفه‌ای لازم برای اشتغال، یافتن شغل شرافتمندانه و نیز کارآفرینی تا سال ۲۰۳۰

۴-۵- ریشه‌کنی نابرابری‌های جنسیتی در آموزش و تضمین دسترسی برابر به همه مقاطع آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای برای اقشار آسیب‌پذیر، از جمله معلولان، افراد بومی و کودکانی که در شرایط آسیب‌پذیر زندگی می‌کنند و یا خود آسیب‌پذیر هستند، تا سال ۲۰۳۰

۴-۶- تضمین اینکه همه جوانان و تعداد قابل ملاحظه‌ای از جوانان و بزرگسالان، اعم از زن و مرد، به سواد خواندن، نوشتن و حساب کردن دست یابند، تا سال ۲۰۳۰

۴-۷- تضمین اینکه همه فراگیران، به دانش و مهارت‌های لازم برای ترویج توسعه پایدار دست یابند؛ به ویژه از طریق: آموزش برای توسعه پایدار و آموزش و ترویج شیوه‌های زندگی پایدار، حقوق بشر، تساوی جنسیتی، ترویج فرهنگ صلح و نبود خشونت، شهروندی جهانی و احترام به تنوع فرهنگی و مشارکت فرهنگ در تحقق توسعه پایدار تا سال ۲۰۳۰

۴- الف- ایجاد و به‌روزرسانی امکانات آموزشی مناسب برای کودکان، معلولان و زنان و مردان و تأمین فضاهای یادگیری مؤثر، فراگیر، به‌دور از خشونت و امن برای همه

۴- ب- افزایش چشمگیر تعداد بورس‌های اعطا شده در جهان به کشورهای در حال توسعه، به ویژه کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه یافتگی، کشورهای جزیره‌ای کوچک در حال توسعه و کشورهای آفریقایی برای ثبت نام در مقاطع مختلف آموزش عالی، از جمله: در حوزه آموزش فنی و حرفه‌ای، فناوری اطلاعات و ارتباطات، رشته‌های فنی مهندسی و علمی در کشورهای توسعه یافته و سایر کشورهای در حال توسعه تا سال ۲۰۲۰

۴- ج- افزایش قابل ملاحظه تأمین معلمان واجد شرایط، از جمله از طریق: همکاری‌های بین‌المللی برای تربیت معلم در کشورهای در حال توسعه؛ به ویژه کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی و کشورهای جزیره‌ای کوچک در حال توسعه تا سال ۲۰۳۰

هدف اصلی ۵: دستیابی به تساوی جنسیتی و توانمندسازی همه زنان و دختران

۵-۱- پایان دادن به همه اشکال تبعیض علیه زنان و دختران در همه جا

۵-۲- ریشه‌کنی همه انواع خشونت علیه زنان و دختران در حوزه‌های عمومی و خصوصی، از جمله: در زمینه قاچاق انسان و سوءاستفاده‌های جنسی و غیره...

۵-۳- ریشه‌کنی همه اقدامات زین‌بار مانند ازدواج کودکان، ازدواج در سنین بسیار پایین و ختنه زنان

۵-۴- به رسمیت شناختن و ارج نهادن به مراقبت‌های داخل منزل و خانه‌داری (کار در منزل) بدون دستمزد از طریق: تأمین خدمات عمومی، ایجاد زیربناها و تنظیم سیاست‌های حفاظت اجتماعی و ترویج مسئولیت مشترک در منزل و در محیط خانواده، تا حدی که مقررات ملی اجازه دهند.

۵-۵- تضمین مشارکت کامل و مؤثر زنان و در اختیار قرار دادن فرصت‌های برابر (با مردان) برای انتصاب به مسئولیت‌های بسیار بالا در همه سطوح تصمیم‌گیری در حوزه‌های سیاسی، اقتصادی و همچنین در زندگی عمومی

۵-۶- ضمانت دسترسی جهانی به بهداشت باروری و جنسی و دسترسی به حقوق باروری در راستای توافق‌های انجام شده در جریان کنفرانس بین‌المللی جمعیت و توسعه و اعلامیه و برنامه اقدام پکن، و بر مبنای اسناد نهایی به‌دست آمده از کنفرانس‌های بازنگری برگزار شده در این ارتباط

۵-الف- انجام اصلاحاتی برای برقراری تساوی حقوق زنان و مردان به منظور دسترسی زنان به منابع اقتصادی و امکان مالکیت و کنترل دارایی‌ها از قبیل: زمین و سایر اشکال دارایی توسط آنان و همچنین برقراری حق دسترسی زنان به خدمات مالی، ارثیه و منابع طبیعی، در راستای قوانین ملی (کشورها)

۵-ب- ارتقای کاربرد فناوری توانمندکننده، به ویژه فناوری اطلاعات و ارتباطات به منظور ترویج توانمندسازی زنان

۵-ج- تقویت و اتخاذ سیاست‌های مطمئن و مناسب و همچنین وضع قوانین قابل اجرا برای ترویج تساوی جنسیتی و توانمندسازی همه زنان و دختران در کلیه سطوح

هدف اصلی ۶: تضمین دسترسی به آب و مدیریت پایدار آب و بهداشت برای همه

۶-۱- تحقق دسترسی جهانی و منصفانه به آب آشامیدنی سالم و مقرون به‌صرفه برای همه تا سال ۲۰۳۰

۶-۲- دستیابی به بهداشت کافی و منصفانه برای همه و پایان دادن به انجام قضای حاجت در ملاءعام، و بذل توجه خاص به نیازهای زنان و دختران و افرادی که در شرایط آسیب‌پذیر زندگی می‌کنند، تا سال ۲۰۳۰

۶-۳- بهبود کیفیت آب از طریق کاهش آلودگی، ریشه‌کنی تخلیه زباله در منابع آب و به حداقل رساندن آزادسازی مواد و ترکیبات شیمیایی خطرناک در آب، با هدف کاهش منابع آب‌های آلوده تصفیه نشده به نصف و افزایش قابل ملاحظه فعالیت‌های بازیافت و مصرف امن مجدد مواد در سراسر جهان تا سال ۲۰۳۰

۶-۴- افزایش قابل ملاحظه کارایی مصرف آب در همه حوزه‌ها و تضمین استخراج پایدار آب

و عرضه آب شیرین، برای رویارویی با مشکل کمبود آب و کاهش قابل ملاحظه تعداد افرادی که از مشکل کمبود آب در رنج هستند، تا سال ۲۰۳۰

۵-۶- مدیریت پایدار منابع آب مشترک (یا بین مرزی) در همه سطوح، از جمله از طریق همکاری‌های مناسب فراملی تا سال ۲۰۳۰

۶-۶- حفاظت و احیای بوم‌سازگان‌های آبی (یا مرتبط با آب)، از جمله کوه‌ها، جنگل‌ها، تالاب‌ها، رودخانه‌ها، سفره‌های آب زیرزمینی و دریاچه‌ها تا سال ۲۰۲۰

۶-الف- گسترش همکاری‌های بین‌المللی و حمایت از کشورهای در حال توسعه برای ظرفیت‌سازی در برنامه‌ها و فعالیت‌های مرتبط با آب و بهداشت، از جمله در حوزه‌های استحصال آب، شوری‌زدایی، ارتقای بهره‌وری و کارایی آب، تصفیه فاضلاب و فناوری‌های بازیافت تا سال ۲۰۳۰

۶-ب- حمایت و تقویت مشارکت جوامع محلی در بهبود مدیریت آب و بهداشت

هدف اصلی ۷: تضمین دسترسی به منابع انرژی مقرون به صرفه، مطمئن، پایدار و نوین

۱-۷- تضمین دسترسی به خدمات مقرون به صرفه، مطمئن و نوین در حوزه انرژی تا سال ۲۰۳۰

۲-۷- افزایش قابل ملاحظه سهم انرژی‌های تجدیدپذیر در ترکیب جهانی انرژی تا سال ۲۰۳۰

۳-۷- دو برابر کردن نرخ جهانی بهبود بهره‌وری و کارایی انرژی تا سال ۲۰۳۰

۷-الف- تقویت همکاری‌های بین‌المللی برای تسهیل دسترسی به فناوری و امکان پژوهش در حوزه انرژی پاک، از جمله انرژی تجدیدپذیر، ارتقای بهره‌وری و کارایی انرژی و دسترسی به فناوری پیشرفته و پاکیزه‌تر سوخت فسیلی و ترویج سرمایه‌گذاری در تولید زیرساخت‌های انرژی و دسترسی به فناوری تولید انرژی پاک تا سال ۲۰۳۰

۷-ب- گسترش زیرساخت‌ها و به‌روزرسانی فناوری برای تأمین خدمات انرژی نوین و پایدار برای همه در کشورهای در حال توسعه؛ به ویژه در کشورهای دارای پایین‌ترین سطح

توسعه‌یافتگی، کشورهای کوچک جزیره‌ای در حال توسعه و کشورهای در حال توسعه محصور در خشکی، در راستای برنامه‌های حمایتی ویژه این کشورها تا سال ۲۰۳۰

هدف اصلی ۸: ترویج رشد اقتصادی ماندگار، فراگیر و پایدار، اشتغال کامل و بهره‌ور و اشتغال شرافتمندانه برای همه

۸-۱- حفظ و تداوم رشد سرانه اقتصادی بر مبنای شرایط ملی؛ به ویژه ارتقای رشد تولید ناخالص ملی به حداقل ۷ درصد در سال، در کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی

۸-۲- دستیابی به سطوح بالاتر بهره‌وری اقتصادی از طریق ایجاد تنوع (تولید محصولات جدید و یا ایجاد فعالیت‌های تجاری نوین) و استفاده از فناوری‌های به‌روز شده و نوآوری، از جمله از طریق تمرکز بر بخش‌های دارای ارزش افزوده بالا که از نظر کاری و یا اشتغال نیروی انسانی پرفشار هستند.

۸-۳- ترویج سیاست‌های توسعه‌محور که در حمایت از فعالیت‌های سودآور، تولید اشتغال شرافتمندانه، کارآفرینی، خلاقیت و نوآوری تدوین شده‌اند و به ویژه از طریق دسترسی به خدمات مالی، موجب شکل‌گیری و رشد فعالیت‌های تجاری خرد، کوچک و متوسط می‌شوند.

۸-۴- بهبود تدریجی کارآیی منابع جهانی در حوزه‌های تولید و مصرف و تلاش برای جداسازی رشد اقتصادی از تخریب زیست‌محیطی، در راستای چارچوب برنامه‌های ده‌ساله مصرف و تولید پایدار، در سایه رهبری کشورهای توسعه یافته، تا سال ۲۰۳۰

۸-۵- دستیابی به اشتغال شرافتمندانه، کامل و سودآور برای همه زنان و مردان، از جمله برای جوانان و معلولان و همچنین تحقق پرداخت‌های مساوی برای فعالیت‌های کاری دارای ارزش یکسان تا سال ۲۰۳۰

۸-۶- کاهش قابل ملاحظه تعداد جوانان بیکار، دور مانده از تحصیل و یا هرگونه آموزش تا سال ۲۰۲۰

۸-۷- اقدام فوری و مؤثر برای ریشه‌کنی کار اجباری، پایان دادن به برده‌داری نوین و قاچاق

انسان و ریشه‌کنی و ممانعت از به‌کارگرفتن کودکان به بدترین اشکال، از جمله استخدام و استفاده از کودکان به عنوان سرباز و در نهایت پایان دادن به همه اشکال کار کودکان تا سال ۲۰۲۵

۸-۸- حمایت از حقوق کار و ترویج فضای کار امن و سالم برای همه کارگران، از جمله کارگران مهاجر، به‌ویژه زنان مهاجر و افرادی که به مشاغل خطرناک اشتغال دارند.

۸-۹- تدوین و اجرای سیاست‌هایی برای ترویج گردشگری پایدار که بتواند به تولید کار و ترویج فرهنگ و تولیدات محلی کمک کند، تا سال ۲۰۳۰

۸-۱۰- افزایش ظرفیت‌های مؤسسات مالی داخلی، برای ترغیب و ترویج دسترسی به خدمات بانکی، بیمه و خدمات مالی برای همه

۸-الف- افزایش هرگونه کمک در جهت حمایت از تجارت در کشورهای در حال توسعه؛ به‌ویژه کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه یافتگی، از جمله در قالب برنامه "چارچوب جامع ارتقاء یافته در زمینه ارائه کمک‌های فنی تجاری به کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی"

۸-ب- تدوین و اجرای یک راهبرد جهانی برای اشتغال جوانان و اجرای معاهده بین‌المللی کار سازمان جهانی کار تا سال ۲۰۲۰

هدف اصلی ۹: ساختن زیربنای مقاومتی، ترویج صنعتی‌سازی پایدار و فراگیر و ترویج نوآوری

۹-۱- ایجاد زیرساخت‌های مقاوم، پایدار، مطمئن و کیفی، از زیرساخت‌های منطقه‌ای و فراملی، برای حمایت از توسعه اقتصادی و رفاه انسانی با تمرکز بر دسترسی مقرون‌به‌صرفه و منصفانه برای همه

۹-۲- ترویج صنعتی‌شدن پایدار و فراگیر و افزایش چشمگیر سهم صنعت از اشتغال و تولید ناخالص داخلی، در راستای شرایط و نیازهای ملی و دوبرابر کردن سهم صنعت از موارد یاد شده در کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه یافتگی تا سال ۲۰۳۰

۳-۹- افزایش دسترسی فعالیت‌های تجاری کوچک، اعم از فعالیت‌های صنعتی و غیره؛ به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه به خدمات مالی، از جمله نقدینگی مقرون‌به‌صرفه و ادغام تجارت‌های کوچک در بازارها و زنجیره‌های ارزشی

۴-۹- به‌روزرسانی زیرساخت‌ها و احیای صنایع برای پایداری آن‌ها، با افزایش کارایی استفاده از منابع و استفاده بیشتر از فناوری‌ها و فرایندهای صنعتی پاک و سالم زیست‌محیطی توسط همه کشورهای در راستای ظرفیت‌های آن‌ها تا سال ۲۰۳۰

۵-۹- گسترش پژوهش علمی، به‌روزرسانی توانایی‌های فنی بخش صنعت در کشورها، به‌ویژه کشورهای در حال توسعه و همچنین ترغیب نوآوری و افزایش قابل ملاحظه تعداد کارکنان حوزه پژوهش و توسعه، به ازای هر یک میلیون نفر و گسترش پژوهش در بخش‌های دولتی و خصوصی و افزایش هزینه‌کرد ملی برای توسعه

۹-الف- تسهیل ایجاد زیرساخت‌های مقاوم و پایدار در کشورهای در حال توسعه، از طریق: ارتقای حمایت‌های مالی، تکنولوژیک و فنی از کشورهای آفریقایی، کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی، کشورهای در حال توسعه محصور در خشکی و کشورهای کوچک جزیره‌ای در حال توسعه

۹-ب- پشتیبانی از توسعه داخلی فناوری، نوآوری و پژوهش در کشورهای در حال توسعه، از جمله از طریق ایجاد فضایی برای سیاست‌گذاری که در کنار مزایای دیگر، زمینه‌ساز تنوع صنعتی و افزودن بر ارزش کالاها باشد.

۹-ج- افزایش قابل ملاحظه دسترسی به فناوری اطلاعات و ارتباطات و تلاش برای تحقق دسترسی مقرون‌به‌صرفه و جهانی به اینترنت در کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی تا سال ۲۰۲۰

هدف اصلی ۱۰: کاهش نابرابری در درون و در میان کشورها

۱-۱۰- رشد تدریجی و پایدار درآمد قشر پایین جمعیت جهان که ۴۰ درصد کل جمعیت را شامل می‌شود، به بالاتر از میانگین ملی تا سال ۲۰۳۰

۲-۱۰- توانمندسازی همه افراد و ترویج حضور فعال همه اقشار جامعه در حوزه‌های اجتماعی،

اقتصادی و سیاسی، بدون توجه به سن، جنسیت، معلولیت، نژاد، قومیت، اصلیت، مذهب، وضعیت اقتصادی و غیره تا سال ۲۰۳۰

۳-۱۰- تضمین ایجاد فرصت‌های برابر برای همه و کاهش نابرابری در دستیابی به نتیجه، از جمله از طریق: از میان بردن قوانین، سیاست‌ها و اقدامات تبعیض‌آمیز و ترویج قانون‌گذاری، سیاست‌گذاری و انجام اقدامات مناسب در این رابطه

۴-۱۰- سیاست‌گذاری؛ به‌ویژه در حوزه‌های مالی، دستمزد و حمایت اجتماعی و دستیابی تدریجی به تساوی بیشتر

۵-۱۰- بهبود سازمان‌دهی و پایش مؤسسات و بازارهای مالی جهانی و تقویت اجرای این‌گونه از قوانین

۶-۱۰- تضمین حضوری پررنگ‌تر و توجه بیشتر به کشورهای در حال توسعه در تصمیم‌گیری‌ها در مؤسسات مالی و اقتصادی بین‌المللی، با هدف تبدیل این مؤسسات به نهادهایی مؤثرتر، مطمئن‌تر، پاسخ‌گوتر و با دارا بودن مشروعیت قانونی بیشتر

۷-۱۰- تسهیل جابه‌جایی مرتب، منظم، ایمن، و مهاجرت مسئولان مردم، از جمله از طریق اجرای سیاست‌هایی که در زمینه مهاجرت، به‌خوبی برنامه‌ریزی و مدیریت شده‌اند.

۱۰-الف- اجرای اصل انجام رفتاری ویژه و متمایز در برابر کشورهای در حال توسعه؛ به‌ویژه کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی، در راستای موافقت‌نامه‌های سازمان تجارت جهانی

۱۰-ب- ترغیب به ارائه کمک‌های رسمی برای توسعه و کمک مالی به کشورهایی که نیاز آن‌ها از همه بیشتر است؛ به‌ویژه کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی، کشورهای آفریقایی، کشورهای کوچک جزیره‌ای در حال توسعه و در حال توسعه محصور در خشکی. این کمک‌ها در راستای مقررات ملی کشورهای ارائه خواهد شد. از جمله راه‌های ارائه این‌گونه کمک‌ها، سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی است.

۱۰-ج- کاهش هزینه‌های نقل و انتقال وجوه ارسالی کارگران مهاجر به کمتر از ۳ درصد و از بین بردن روش‌های حواله‌کرد با هزینه‌ای بالاتر از ۵ درصد تا سال ۲۰۳۰

هدف اصلی ۱۱: تبدیل شهرها و سکونت‌گاه‌های انسانی به مکان‌های همه‌شمول، امن، مقاوم و پایدار

۱۱-۱- تضمین دسترسی همهٔ افراد به مسکن مناسب، ایمن و مقرون‌به‌صرفه و خدمات پایه و نوسازی محله‌های فقیرنشین تا سال ۲۰۳۰

۱۱-۲- فراهم آوردن امکان دسترسی به سامانه‌های نقل و انتقال ایمن، مقرون‌به‌صرفه، قابل دسترس و پایدار برای همه، ارتقای ایمنی جاده‌ها؛ به‌ویژه از طریق افزایش نقل و انتقال عمومی با توجه ویژه به نیازهای اقشار آسیب‌پذیر، از جمله: زنان، دختران، معلولان و سایر افراد تا سال ۲۰۳۰

۱۱-۳- افزایش شهرسازی پایدار و همه‌شمول و ظرفیت‌سازی برای طراحی و مدیریت سکونت‌گاه‌های شهری مشارکتی، جامع و پایدار در همهٔ کشورها تا سال ۲۰۳۰

۱۱-۴- تحکیم تلاش برای حفاظت و پاسداشت میراث فرهنگی و طبیعی جهان

۱۱-۵- کاهش قابل ملاحظهٔ میزان مرگ و میر و تعداد افراد مبتلا به بیماری و کاهش چشمگیر خسارت‌های اقتصادی مستقیم مرتبط با تولید ناخالص داخلی جهانی ناشی از بروز بلایای طبیعی، از جمله بلایای مرتبط با آب، با تأکید بر حمایت از فقرا و اقشار آسیب‌پذیر تا سال ۲۰۳۰

۱۱-۶- کاهش سرانهٔ آثار منفی پدیده‌های زیست‌محیطی بر شهرها، از جمله از طریق: توجه ویژه به کیفیت هوا و مدیریت زباله‌ها و مواد زائد شهری و غیره تا سال ۲۰۳۰

۱۱-۷- فراهم آوردن امکان دسترسی جهانی به فضاهای عمومی و سبز، همه‌شمول، در دسترس و ایمن؛ به‌ویژه برای زنان و کودکان، سالمندان و معلولان تا سال ۲۰۳۰

۱۱-الف- حمایت از برقراری پیوندهای مثبت اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی میان نواحی شهری، حومه و مناطق روستایی، در سایهٔ تقویت طرح‌های توسعهٔ ملی و منطقه‌ای

۱۱-ب- اجرای طرح‌ها و اتخاذ سیاست‌های یکپارچه در جهت فراگیر شدن، کارآیی منابع، کاهش آثار تغییر اقلیم و سازگاری با آن و مقاومت در مقابل بلایای طبیعی، و انجام اقدامات

جامع بر اساس "چارچوب سِنَدای، مبنی بر کاهش خطر بلایای طبیعی برای سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۳۰" به منظور مدیریت خطر بلایای طبیعی در همه سطوح، تا سال ۲۰۳۰، همزمان با افزایش پایدار تعداد شهرها و سکونت‌گاه‌های انسانی

۱۱-ج- حمایت از کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی از طریق بنا کردن ساختمان‌های پایدار و مقاوم با استفاده از مصالح محلی و ارائه کمک‌های مالی و فنی به آن‌ها

هدف اصلی ۱۲: تضمین الگوهای پایدار تولید و مصرف

۱۲-۱- اجرای چارچوب برنامه‌های ده‌ساله مرتبط با الگوهای تولید و مصرف پایدار با مشارکت همه کشورهای و رهبری کشورهای توسعه یافته، با توجه به توانمندی‌ها و سطح توسعه‌یافتگی کشورهای در حال توسعه

۱۲-۲- دستیابی به مدیریت پایدار و استفاده مؤثر از منابع طبیعی تا سال ۲۰۳۰

۱۲-۳- کاهش سرانه هدررفت مواد غذایی در سطوح خرده‌فروشی، کاهش میزان مصرف به نصف و نیز میزان از بین رفتن مواد غذایی در چرخه تولید، عرضه و پس از استحصال تا سال ۲۰۳۰

۱۲-۴- حَقِّق مدیریت پایدار زیست‌محیطی مواد شیمیایی و کلیه مواد زائد در طول چرخه حیات این مواد، در چارچوب استانداردهای مورد توافق بین‌المللی و کاهش قابل ملاحظه آزادسازی این مواد در هوا، آب و خاک با هدف به حداقل رساندن آثار منفی آن‌ها بر سلامت و محیط‌زیست انسانی تا سال ۲۰۳۰

۱۲-۵- کاهش قابل ملاحظه تولید مواد زائد از طریق پیشگیری، کاهش، بازیافت و استفاده مجدد از آن‌ها تا سال ۲۰۳۰

۱۲-۶- ترغیب شرکت‌ها؛ به‌ویژه شرکت‌های بزرگ و فراملی به انجام اقدامات پایدار و ادغام اطلاعات مربوطه در چرخه گزارش‌دهی خود

۱۲-۷- ترویج شیوه‌های عمومی پایدار خرید مواد در راستای اولویت‌ها و سیاست‌های ملی

۸-۱۲- تضمین اینکه مردم تا سال ۲۰۳۰، در همه جا اطلاعات و آگاهی‌های مرتبط و لازم پیرامون توسعه و سبک‌های زندگی پایدار و هماهنگ با محیط‌زیست را در اختیار داشته باشند.

۱۲-الف- حمایت از کشورهای در حال توسعه، به منظور تقویت ظرفیت‌های علمی و فنی آن‌ها برای حرکت به سوی شیوه‌های پایدارتر تولید و مصرف

۱۲-ب- تهیه ابزارها و اجرای برنامه‌هایی برای پایش آثار توسعه پایدار بر گردشگری پایدار؛ که این امر به ایجاد مشاغل و ترویج فرهنگ و محصولات محلی منجر می‌شود.

۱۲-ج- منطقی‌سازی یارانه‌های ناکارآمد سوخت‌های فسیلی، که به اسراف در مصرف منجر شده‌اند، از طریق رفع اختلالات بازار در راستای شرایط ملی، از جمله: از طریق تغییر شکل نظام مالیاتی و حذف یارانه‌های مضر موجود، با هدف انعکاس آثار زیست‌محیطی آن‌ها و با توجه کامل به نیازهای ویژه کشورهای در حال توسعه، و به حداقل رساندن آثار احتمالی منفی این یارانه‌ها بر توسعه در کشورهای در حال توسعه، به گونه‌ای که در راستای حمایت از فقرا و جوامعی که تحت تأثیر واقع شده‌اند، باشد.

هدف اصلی ۱۳: اقدام فوری برای رویارویی با تغییر اقلیم و آثار آن *

۱-۱۳- تقویت استقامت و ظرفیت سازگاری بلایای اقلیم- محور و طبیعی در همه کشورها

۲-۱۳- ادغام اقدامات مرتبط با تغییر اقلیم در سیاست‌ها، راهبردها و برنامه‌ریزی‌های ملی

۳-۱۲- بهبود آموزش، ارتقای آگاهی‌ها و ظرفیت‌سازی انسانی و سازمانی در زمینه کاهش پدیده تغییر اقلیم، سازگاری با آن، کاهش آثار تغییر اقلیم و هشدار به موقع

۱۳-الف- اجرای تعهد کشورهای توسعه‌یافته عضو کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد پیرامون تغییر اقلیم، برای تأمین مشترک مبلغی معادل ۱۰۰ میلیارد دلار آمریکا در سال تا سال ۲۰۲۰، به منظور تأمین نیازهای کشورهای در حال توسعه در چارچوب اقدامات معنی‌دار

* کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد پیرامون تغییر اقلیم، مهم‌ترین سند جهانی و بین‌دولتی برای تبادل نظر در خصوص دستیابی به پاسخی جهانی در مورد تغییر اقلیم است.

برای کاهش تغییر اقلیم و همچنین شفاف‌سازی در اجرا و فعال‌سازی همه‌جانبه صندوق اقلیم سبز از طریق تأمین سرمایه آن در اسرع وقت

۱۳-ب- ترویج سازوکارهایی برای ارتقای ظرفیت‌ها در زمینه برنامه‌ریزی و مدیریت مؤثر در حوزه تغییر اقلیم در کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی و کشورهای کوچک جزیره‌ای در حال توسعه و همچنین با تمرکز بر زنان، جوانان و جوامع محلی و جوامع به حاشیه‌رانده شده

هدف اصلی ۱۴: حفاظت و استفاده پایدار از اقیانوس‌ها، دریاها و منابع دریایی برای توسعه پایدار

۱۴-۱- پیشگیری و کاهش قابل ملاحظه آلودگی دریایی از هر نوعی که باشد؛ به‌ویژه آلودگی ناشی از فعالیت‌های انجام شده در خشکی، از جمله: زباله‌های دریایی و آلودگی ناشی از افزایش مواد مغذی در دریا، تا سال ۲۰۲۵

۱۴-۲- مدیریت پایدار و حفاظت از بوم‌سازگان‌های دریایی و ساحلی به منظور پیشگیری از آثار منفی بر این بوم‌سازگان‌ها، از جمله از طریق: افزایش مقاومت آن‌ها و اقدام برای احیای این بوم‌سازگان‌ها به منظور بهره‌مندی از اقیانوس‌های سالم و سودآور تا سال ۲۰۲۰

۱۴-۳- کاهش آثار اسیدی‌شدن محیط دریایی و رویارویی با این مشکل، از جمله از طریق گسترش همکاری‌های علمی در همه سطوح

۱۴-۴- قانونمندسازی صید جمعی ماهیان و پایان دادن به صید بی‌رویه، ماهیگیری غیرقانونی، گزارش‌نشده و مخرب و اجرای برنامه‌های مدیریتی علمی با هدف احیای جمعیت ماهیان در کوتاه‌ترین زمان ممکن، حداقل در سطحی که بتواند مطابق با ویژگی‌های زیستی گونه‌های مختلف ماهیان، بیشترین بازدهی ممکن را در پی داشته باشد، تا سال ۲۰۲۰

۱۴-۵- حفاظت از حداقل ۱۰ درصد از نواحی ساحلی و دریایی تا سال ۲۰۲۰، در راستای قوانین ملی و بین‌المللی و بر مبنای بهترین اطلاعات علمی در دسترس

۱۴-۶- حذف یارانه‌های تعیین شده برای برخی از اشکال ماهیگیری که به افزایش ظرفیت ماهیگیری و افزایش میزان صید ماهی‌ها منجر می‌شوند، از میان برداشتن یارانه‌هایی که

ماهگیری غیرقانونی، گزارش نشده و نامنظم را ترویج می‌کنند و پیشگیری از تعیین اینگونه یارانه‌ها با عنایت به اینکه، ضرورت انجام رفتاری مناسب، مؤثر، ویژه و متفاوت در برابر کشورهای در حال توسعه و کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی می‌بایست بخش مهمی از مذاکرات مربوط به تعیین یارانه‌های شیلات سازمان تجارت جهانی را تشکیل دهد^۲ تا سال ۲۰۲۰

۷-۱۴- افزایش مزایای اقتصادی ناشی از استفاده پایدار از منابع دریایی برای کشورهای کوچک جزیره‌ای در حال توسعه و کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی، از جمله از طریق: مدیریت پایدار شیلات، آبی‌پروری و گردشگری تا سال ۲۰۳۰

۱۴-الف- ارتقای دانش علمی، توسعه ظرفیت پژوهش و انتقال فناوری دریایی در راستای راهکارها و شاخص‌های کمیسیون بین‌الدول اقیانوس‌شناسی پیرامون انتقال فناوری دریایی، با هدف بهبود سلامت اقیانوس‌ها و ارتقای نقش و سهم تنوع‌زیستی دریایی در توسعه کشورهای در حال توسعه؛ به‌ویژه کشورهای کوچک جزیره‌ای در حال توسعه و کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی

۱۴-ب- فراهم آوردن امکان دسترسی ماهیگیرانی که از روش‌های سنتی برای ماهگیری در سطح محلی استفاده می‌کنند، به بازارها و منابع دریایی

۱۴-ج- افزایش حفاظت و استفاده پایدار از اقیانوس‌ها و منابع آن‌ها، در سایه اجرای حقوق بین‌الملل با نظر به کنوانسیون ملل متحد در مورد حقوق دریاها، که برای حفاظت و استفاده پایدار از اقیانوس‌ها و منابع آن‌ها چارچوبی حقوقی را در اختیار می‌گذارد؛ مطابق آنچه که در بند ۱۵۸ از سند "آینده‌ای که به دنبال آن هستیم" آمده است.

۲ با توجه به مذاکرات در جریان سازمان تجارت جهانی، دستورکار توسعه دوحه و دستورکار (کنفرانس وزیران سازمان تجارت جهانی) در هنگ‌کنگ

هدف اصلی ۱۵: پاسداشت، احیاء و ترویج استفاده پایدار از بوم‌سازگان‌های زمینی، مدیریت پایدار جنگل‌ها، مبارزه با بیابان‌زایی و توقف و معکوس‌سازی روند تخریب (یا فرسایش) زمین و همچنین متوقف ساختن تخریب تنوع‌زیستی

۱-۱۵- تضمین حفاظت، احیاء و استفاده پایدار از بوم‌سازگان‌های خاکی و آب‌های شرب درون بوم و همین‌طور استفاده پایدار از خدمات این بوم‌سازگان‌ها؛ به ویژه جنگل‌ها، تالاب‌ها، کوه‌ها و نواحی خشک تا سال ۲۰۲۰ و در راستای الزامات توافق‌های بین‌المللی

۲-۱۵- ترویج اجرای مدیریت پایدار همه انواع جنگل‌ها، متوقف ساختن جنگل‌زدایی، احیای جنگل‌هایی که دچار فرسایش شده‌اند و افزایش قابل ملاحظه جنگل‌زایی و احیای جنگل‌ها در سطح جهان تا سال ۲۰۲۰

۳-۱۵- مبارزه با بیابان‌زایی، احیای سرزمین و خاک فرسوده، از جمله احیای سرزمین‌هایی که تحت تأثیر بیابان‌زایی، خشک‌سالی و سیل بوده‌اند و تلاش برای دستیابی به جهانی عاری از فرسایش زمین تا سال ۲۰۳۰

۴-۱۵- تضمین حفاظت از بوم‌سازگان‌های کوهستانی و تنوع‌زیستی آن‌ها به منظور ارتقای ظرفیت آن‌ها برای تأمین ضروریات توسعه پایدار تا سال ۲۰۳۰

۵-۱۵- اتخاذ اقدام فوری و ویژه برای کاهش تخریب زیست‌گاه‌های طبیعی، متوقف ساختن نابودی تنوع‌زیستی و حفاظت از گونه‌های در معرض انقراض و جلوگیری از انقراض آن‌ها تا سال ۲۰۲۰

۶-۱۵- ترویج به‌اشتراک‌گذاری منصفانه و مناسب مزایای ناشی از استفاده از منابع ژنتیک و ترویج دسترسی به این منابع، در راستای توافق‌های بین‌المللی

۷-۱۵- اقدام فوری برای پایان دادن به صید غیر قانونی و قاچاق گونه‌های حفاظت شده گیاهی و جانوری و کنترل عرضه و تقاضای محصولات غیرقانونی وابسته به حیات وحش

۸-۱۵- انجام اقدامات لازم برای پیشگیری از پدیدار شدن گونه‌های بیگانه و مهاجم در

بوم‌سازگان‌های خشکی و آب، و کاهش قابل ملاحظه آثار این گونه‌ها و کنترل یا ریشه‌کنی گونه‌های یاد شده تا سال ۲۰۲۰

۹-۱۵- همه برنامه‌ریزی‌های ملی و محلی مربوط به فرایندهای توسعه و راهبردها و رویکردهای کاهش فقر، با توجه به ارزش بوم‌سازگان‌ها و تنوع‌زیستی تا سال ۲۰۲۰ تهیه و تعریف شوند و یا به بیان دیگر، در تدوین موارد یادشده، ارزش بوم‌سازگان‌ها و تنوع‌زیستی همواره مد نظر باشد.

۱۵-الف- تأمین منابع مالی و افزایش قابل ملاحظه بودجه در سایه استفاده از همه منابع، با هدف حفاظت و استفاده پایدار از تنوع‌زیستی و بوم‌سازگان‌ها

۱۵-ب- بسیج دارایی‌های قابل ملاحظه از همه منابع و در کلیه سطوح، با هدف تأمین منابع مالی مدیریت پایدار جنگل‌ها و فراهم آوردن انگیزه کافی برای کشورهای در حال توسعه برای مدیریت پایدار جنگل‌ها و حفاظت و احیای مناطق جنگلی

۱۵-ج- گسترش حمایت جهانی از فعالیتهای انجام شده برای مبارزه با صید غیرقانونی و قاچاق گونه‌های حفاظت شده، از جمله از طریق: ارتقای ظرفیتهای جوامع محلی برای پیشبرد فرصت‌هایی برای امرار معاش به شیوه پایدار

هدف اصلی ۱۶: ترویج جوامع صلح‌جو و فراگیر برای توسعه پایدار، برقراری امکان دسترسی به عدالت برای همه و ایجاد مؤسسات مؤثر، پاسخ‌گو و فراگیر در همه سطوح

۱-۱۶- کاهش قابل ملاحظه همه اشکال خشونت و میزان مرگ و میرهای وابسته به آن در همه جا

۲-۱۶- پایان دادن به سوءاستفاده و استثمار، قاچاق و همه اشکال خشونت علیه کودکان و شکنجه آنان

۳-۱۶- ترویج حاکمیت قانون در سطوح ملی و بین‌المللی و تضمین دسترسی برابر به عدالت برای همه

۱۶-۴- کاهش قابل ملاحظه جریان غیر قانونی پول و اسلحه، تقویت فعالیت‌ها برای بازیافت و بازگرداندن دارایی‌های به‌سرقت‌رفته، و مبارزه با همه اشکال جرایم سازمان یافته تا سال ۲۰۳۰

۱۶-۵- کاهش قابل ملاحظه فساد و رشوه‌خواری در همه اشکال آن تا سال ۲۰۳۰

۱۶-۶- ایجاد مؤسسات مؤثر، پاسخ‌گو و شفاف در همه سطوح

۱۶-۷- تضمین تصمیم‌گیری نتیجه‌بخش، همه‌شمول، مشارکتی و نمایان‌گر همه افراد جامعه در همه سطوح.

۱۶-۸- گسترش و تقویت حضور کشورهای در حال توسعه در مؤسساتی که در قالب حاکمیت جهانی اداره می‌شوند (مانند سازمان‌های بین‌المللی همچون سازمان ملل متحد و غیره...)

۱۶-۹- تأمین هویت قانونی، از جمله خدمات ثبت احوال برای همه تا سال ۲۰۳۰

۱۶-۱۰- تضمین دسترسی عمومی به اطلاعات و پاسداشت آزادی‌های بنیادین در راستای مقررات ملی و توافق‌های بین‌المللی

۱۶-الف- تقویت مؤسسات مرتبط ملی، از جمله از طریق همکاری‌های بین‌المللی به منظور ظرفیت‌سازی در همه سطوح؛ به ویژه در کشورهای در حال توسعه، برای ممانعت از خشونت و نیز مبارزه با جرم و تروریسم

۱۶-ب- ترویج و اجرای قوانین و خط‌مشی‌های عاری از تبعیض برای توسعه پایدار

هدف اصلی ۱۷: تقویت ابزار اجرا و احیای همکاری‌های جهانی برای تحقق توسعه پایدار

مالی

۱۷-۱- تقویت فعالیت‌های مرتبط با بسیج منابع مالی داخلی، از جمله از طریق: حمایت بین‌المللی از کشورهای در حال توسعه برای بهبود ظرفیت ملی در حوزه جمع‌آوری مالیات و سایر درآمدها

۱۷-۲- تشویق کشورهای توسعه‌یافته به اجرای کامل تعهدات خود در زمینه کمک‌رسانی برای امر توسعه، از جمله ترغیب بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته برای اختصاص ۰/۷ درصد از درآمد ناخالص ملی به‌منظور ارائه کمک‌های رسمی برای توسعه (ODA/GNI) به کشورهای در حال توسعه و همچنین اختصاص بین ۱۵ تا ۲۰ درصد از ODA/GNI به کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی. تشویق کشورهای تأمین‌کننده ODA (کمک‌های رسمی برای توسعه) به‌منظور اختصاص حداقل ۲۰ درصد از ODA/GNI به کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی

۱۷-۳- تأمین منابع مالی اضافی برای کشورهای در حال توسعه از محل منابع مختلف

۱۷-۴- کمک به کشورهای در حال توسعه به منظور رسیدن به توان بازپرداخت دیون در درازمدت از طریق تدوین سیاست‌های هماهنگ برای تأمین مالی دیون، بخشودگی دیون و تجدید ساختار بدهی (یا دیون) به گونه‌ای مناسب و پرداخت قرض‌های خارجی بسیاری از کشورهای فقیر به‌شدت مقروض، با هدف کاهش فشار عصبی ناشی از دیون

۱۷-۵- اختصاص و اجرای رژیم‌های ترویج سرمایه‌گذاری برای کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی

فناوری

۱۷-۶- افزایش امکان دسترسی به علم، فناوری و نوآوری و ارتقای همکاری‌های شمال-جنوب، جنوب-جنوب و جنوب و همکاری‌های مثلی بین‌المللی و منطقه‌ای در حوزه علم، فناوری و نوآوری، و به‌اشتراک‌گذاری هر چه بیشتر دانش مربوط به موارد مورد توافق متقابل، از جمله از طریق هماهنگی بهتر میان سازوکارهای موجود؛ به‌ویژه در سطح سازمان ملل متحد، و از طریق ایجاد سازوکاری جهانی برای تسهیل دسترسی به فناوری و استفاده از آن

۱۷-۷- ترویج توسعه، انتقال و انتشار فناوری‌های بی‌عیب و معقول از منظر زیست‌محیطی به کشورهای در حال توسعه با شرایط امتیازی، ترجیحی و مطلوب برای کشور دریافت‌کننده فناوری، بر مبنای توافق‌های متقابل

۱۷-۸- راه‌اندازی کامل بانک فناوری و سازوکار ظرفیت‌سازی در علم، فناوری و نوآوری

برای کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی تا سال ۲۰۱۷ و گسترش استفاده از فناوری توانمندکننده، به‌ویژه فناوری اطلاعات و ارتباطات

ظرفیت‌سازی

۹-۱۷- افزایش حمایت بین‌المللی برای اجرای فعالیت‌های ظرفیت‌سازی مؤثر و هدفمند در کشورهای در حال توسعه، با هدف حمایت از طرح‌های ملی برای اجرای همه اهداف توسعه پایدار، از جمله از طریق: ترویج همکاری‌های شمال-جنوب، جنوب-جنوب و همکاری‌های مثلثی

تجارت

۱۰-۱۷- استقرار و ترویج یک نظام تجاری چندجانبه جهانی، قانون‌مدار، باز و به‌دور از تبعیض، تحت نظارت سازمان تجارت جهانی، از جمله از طریق: مذاکره در چارچوب دستورکار توسعه دوحه سازمان تجارت جهانی

۱۱-۱۷- افزایش قابل ملاحظه صادرات کشورهای در حال توسعه؛ به‌ویژه با هدف افزایش دوبرابری سهم این کشورها در صادرات جهانی تا سال ۲۰۲۰

۱۲-۱۷- اجرای به‌موقع و مناسب طرح دسترسی بدون مالیات و بدون سهمیه به بازار، برای کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی در راستای تصمیمات سازمان تجارت جهانی، از جمله از طریق: تضمین شفافیت و سادگی قواعد ترجیحی* کشور مبدأ در خصوص واردات کالا از کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی، که باعث تسهیل دسترسی به بازار می‌شود

موضوعات نظام‌مند

انسجام نهادی و همخوانی خط‌مشی‌ها

۱۳-۱۷- ارتقای ثبات اقتصاد کلان، از جمله از طریق: انسجام و همخوانی خط‌مشی‌ها

* Preferential rules

۱۴-۱۷- ارتقای انسجام سیاسی برای توسعه پایدار

۱۵-۱۷- احترام به حاکمیت و فضای سیاسی کشورها، به منظور وضع و اجرای سیاست‌هایی برای ریشه‌کنی فقر و دستیابی به توسعه پایدار

مشارکت‌های ذی نفعان چندگانه

۱۶-۱۷- تقویت و گسترش مشارکت جهانی برای توسعه پایدار از طریق: مشارکت‌های ذی‌نفعان چندگانه که در پشتیبانی از دستیابی به اهداف توسعه پایدار در همه کشورها؛ به‌ویژه کشورهای در حال توسعه، به بسیج و به‌اشتراک‌گذاری دانش، تخصص، فناوری و منابع مالی کمک می‌کنند.

۱۷-۱۷- ترغیب و ترویج مشارکت‌های مؤثر خصوصی، خصوصی-دولتی و مشارکت مؤثر جامعه مدنی در سایه تجارب به‌دست آمده از مشارکت‌ها و راهبردهای پیشین تأمین منابع

توجیه‌پذیری و پایش داده

۱۸-۱۷- افزایش حمایت از کشورهای در حال توسعه، از جمله کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی و کشورهای جزیره‌ای کوچک در حال توسعه برای ظرفیت‌سازی، در جهت افزایش چشمگیر دسترسی به داده‌ها و اطلاعات به‌موقع و موثق در حوزه‌های مختلف مانند: درآمد، جنسیت، سن، نژاد، قومیت، وضعیت مهاجرت، معلولیت، موقعیت جغرافیایی و سایر ویژگی‌های مختص شرایط ملی کشورها تا سال ۲۰۲۰

۱۹-۱۷- تکیه بر برنامه‌های ابتکاری موجود برای اندازه‌گیری پیشرفت حاصله در توسعه پایدار، با توجه به تحقق اهداف در نظر گرفته شده در زمینه تولید ناخالص ملی و ظرفیت‌سازی آماری در کشورهای در حال توسعه

ابزارهای اجرا و مشارکت جهانی

۶۰- ما بار دیگر قویاً بر تعهد خود مبنی بر اجرای کامل دستورکار حاضر تأکید می‌کنیم. ما به این آگاهی رسیده‌ایم که در نبود مشارکتی نوسازی شده و گسترش یافته جهانی قادر نخواهیم بود به اهداف آرمانی و نیز روش‌های آرمانی تحقق آن‌ها دست یابیم. مشارکت

جهانی از نو احیاء شده قادر خواهد بود که همکاری جهانی و تقویت‌شده‌ای را در حمایت از اجرای اهداف اصلی و فرعی یادشده با تجمیع دولت‌ها، جامعه مدنی، بخش خصوصی، نظام ملل متحد و سایر نقش‌آفرینان و در سایه گردآوری همه منابع مالی ممکن، تسهیل نماید.

۶۱ - اهداف اصلی و فرعی تعیین‌شده در دستورکار حاضر، ابزار لازم برای تحقق آرمان‌های جمعی ما هستند. روش اجرای اهداف که در ذیل هدف اصلی توسعه پایدار و نیز در ذیل هدف ۱۷ یاد شده بیان شده‌اند، لازمه تحقق دستورکار ما هستند و در اجرای اهداف اصلی و فرعی اهمیت مشابهی دارند. بر این اساس، در تلاش خویش برای اجرای این دستورکار، تمامی شیوه‌های اجرا از اولویت یکسانی برخوردارند، ضمن اینکه در چارچوب شاخص‌های جهانی برای پیش پیشرفت حاصل‌شده نیز اهمیت و اولویت‌شان یکسان است.

۶۲ - این دستورکار می‌تواند در کنار اهداف توسعه پایدار و در چارچوب یک مشارکت جهانی نوسازی شده و تحت حمایت اقدامات و خط‌مشی‌های ملموس تعیین شده در دستورکار اقدام آدیس آبابا، که یک بخش جدا نشدنی از دستورکار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار است، تحقق یابد. دستورکار اقدام آدیس آبابا، از اهداف فرعی تعریف شده در سند دستورکار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار حمایت می‌کند و ضمن تکمیل این اهداف فرعی، آن‌ها را در چارچوبی قابل ارائه در بافت ملی کشورها معرفی می‌نماید. دستورکار اقدام آدیس آبابا، با منابع مالی عمومی ملی، امور مالی و تجارت خصوصی و بین‌المللی، همکاری‌های بین‌المللی برای توسعه، تجارت بین‌الملل به‌عنوان نیرو محرکه‌ای برای توسعه، دیون و توان بازپرداخت دیون در درازمدت، موضوعات نظام‌مند و علم، فناوری و نوآوری و ظرفیت‌سازی، گردآوری و تولید داده‌ها و پیگیری موارد یاد شده ارتباط دارد.

۶۳ - راهبردهای منسجم ملی برای توسعه پایدار که مورد حمایت چارچوب‌های یکپارچه ملی برای تأمین مالی هستند، در رأس تلاش‌های ما قرار خواهند گرفت. ما بار دیگر بر این موضوع تأکید می‌کنیم که هر کشوری، شخصاً مسئول توسعه اجتماعی و اقتصادی خود است؛ ضمن اینکه نمی‌توان نقش سیاست‌ها و راهبردهای توسعه ملی را بیش از حد بزرگ جلوه داد. ما به فضای سیاسی و نقش رهبری تک تک کشورها در اجرای سیاست‌هایی برای

۳ دستورکار اقدام آدیس آبابا، مربوط به سومین کنفرانس بین‌المللی تأمین بودجه برای توسعه (که با عنوان دستورکار اقدام آدیس آبابا از آن یاد می‌شود)، توسط مجمع عمومی سازمان ملل متحد، در ۲۶ جولای ۲۰۱۵ (قطعنامه ۶۹/۳۱۳) تصویب شد.

ریشه‌کنی فقر و توسعه پایدار در راستای تعهدات و قوانین مرتبط بین‌المللی و همسو با آن‌ها، احترام می‌گذاریم. در عین حال، لازم است که فعالیت‌های ملی برای توسعه، توسط یک فضای توانمندکننده اقتصادی بین‌المللی، از جمله یک نظام تجارت جهانی منسجم و حمایت‌کننده همه جانبه، نظام حمایت‌گر مالی و حاکمیت تقویت شده و گسترش یافته اقتصادی جهانی، پشتیبانی شوند. فرایندهای تدوین و تسهیل دسترسی به دانش مناسب و فناوری در سراسر جهان و ظرفیت‌سازی، از اهمیت حیاتی برخوردارند. ما به ترویج سیاست‌گذاری‌های منسجم و ایجاد فضای توانمندکننده برای تحقق توسعه پایدار در همه سطوح و توسط همه عاملان، و نیز به تقویت و تحکیم مشارکت‌های جهانی برای توسعه پایدار متعهد می‌شویم.

۶۴ - ما از اجرای راهبردها و برنامه‌های اقدام مرتبط، از جمله بیانیه و برنامه اقدام استانبول، سند نقشه راه ساموآ، در خصوص برنامه‌های اقدام تسریع‌شده چندانگانه برای کشورهای کوچک جزیره‌ای در حال توسعه و برنامه عمل وین، برای کشورهای محصور در خشکی برای دهه ۲۰۲۴ - ۲۰۱۴ حمایت می‌کنیم. ما بار دیگر بر ضرورت حمایت از دستورکار ۲۰۶۳ اتحادیه آفریقا و برنامه همکاری‌های جدید برای توسعه آفریقا، که همگی بخش جدایی‌ناپذیری از دستورکار حاضر هستند، تأکید می‌نماییم. ما پذیرفته‌ایم که تحقق صلح ماندگار و توسعه پایدار در کشورهایی که در شرایط جنگ و یا در شرایط پس از جنگ به سر می‌برند، چالش بزرگی است.

۶۵ - ما تصدیق می‌کنیم که کشورهای دارای درآمد متوسط، برای تحقق توسعه پایدار هنوز هم با مشکلات ویژه‌ای روبه‌رو هستند. برای تضمین ماندگاری نتیجه اقداماتی که تاکنون انجام شده است، می‌بایست تلاش‌مان را برای رویارویی با مشکلات دائمی از طریق تبادل تجارب، حمایت بهتر و متمرکز از نظام توسعه ملل متحد، نهادهای مالی بین‌المللی، سازمان‌های منطقه‌ای و سایر ذی‌نفعان، تحکیم بخشیم.

۶۶ - ما تأکید می‌کنیم که در همه کشورها، سیاست‌های عمومی و بسیج و استفاده مؤثر از منابع ملی، که در اصل مالکیت ملی بر آن تأکید شده است، در فعالیت‌های ما برای ترویج توسعه پایدار، از جمله در تحقق اهداف توسعه پایدار نقش مهمی دارند. ما تصدیق می‌کنیم که منابع ملی کشورها قبل از هر چیز، حاصل رشد اقتصادی هر کشور هستند و توسط فضایی توانمندکننده در همه سطوح مورد حمایت قرار می‌گیرند.

۶۷ - فعالیتهای بخش خصوصی در تجارت، سرمایه‌گذاری و نوآوری؛ محرک‌های اصلی بهره‌وری، رشد اقتصادی فراگیر و اشتغال‌زایی هستند. ما به تنوع بخش خصوصی، از مشاغل کوچک گرفته تا تعاونی‌ها و شرکت‌های چندملیتی آگاه هستیم. ما از دست‌اندرکاران همه فعالیتهای تجاری می‌خواهیم تا از خلاقیت و نوآوری خود در جهت رفع چالش‌های موجود بر سر راه تحقق توسعه پایدار استفاده کنند. ما خواهان ترویج فعالیتهای تجاری پویا با بازدهی خوب هستیم؛ در عین حال، از حقوق کار حمایت می‌کنیم و بر کاربرد استانداردهای زیست‌محیطی و بهداشتی، همسو با توافقات و استانداردهای مرتبط بین‌المللی و سایر برنامه‌های جاری در این حوزه‌ها مانند اصول راهنمای تجارت و حقوق بشر و استانداردهای کار تعیین شده از سوی سازمان جهانی کار، کنوانسیون حقوق کودک و توافقات نام‌های مهم چندجانبه کلیدی؛ به ویژه در ارتباط با کشورهایی که به کنوانسیون یا توافقات یادشده ملحق شده‌اند، تأکید داریم.

۶۸ - تجارت جهانی، ابزاری برای رشد اقتصادی فراگیر و کاهش فقر است و در ترویج توسعه پایدار نقش دارد. ما به ترویج یک نظام جهانی، قانون‌مدار، باز، شفاف، قابل پیش‌بینی، فراگیر، به‌دور از تبعیض، منصفانه و چندجانبه برای تجارت تحت نظارت سازمان تجارت جهانی ادامه می‌دهیم. به‌علاوه، برای آزادسازی معنی‌دار یا واقعی فعالیتهای تجاری نیز تلاش خواهیم کرد. ما از همه اعضای سازمان تجارت جهانی می‌خواهیم تا فعالیتهای خود را برای نتیجه‌گیری سریع در مورد دستورکار توسعه دوحه، دوبرابر کنند. ما به ظرفیت‌سازی تجاری برای کشورهای در حال توسعه، از جمله: کشورهای آفریقایی، کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی، کشورهای در حال توسعه محصور در خشکی، کشورهای کوچک جزیره‌ای در حال توسعه و کشورهای دارای درآمد متوسط، از جمله با هدف ترویج یکپارچگی اقتصادی در منطقه و ارتباط متقابل بین کشورها اهمیت زیادی قائل هستیم.

۶۹ - ما ضرورت کمک به کشورهای در حال توسعه را برای دستیابی به توان بازپرداخت دیون در درازمدت؛ به ویژه از طریق سیاست‌گذاری‌های هماهنگ برای کمک به تأمین مالی، بخشودگی و مدیریت عاقلانه دیون تأیید می‌کنیم. بسیاری از کشورها همچنان از بحران‌های ناشی از بدهی‌ها آسیب می‌بینند و برخی هم در حال حاضر درگیر این بحران‌ها هستند؛

که از آن جمله میتوان به برخی از کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی، کشورهای کوچک جزیره‌ای در حال توسعه و بعضی از کشورهای توسعه‌یافته اشاره کرد. ما تأکید می‌کنیم که کشورهای بدهکار و بستانکار باید برای پیشگیری و کمک به رفع شرایط ناپایدار تسویه دیون، با یکدیگر همکاری کنند. کشورهای بدهکار می‌بایست تلاش کنند تا دیون خود را در بلندمدت پرداخت کنند. با این حال، لازم است در نظر داشته باشیم که کشورهای وام‌دهنده/قرض‌دهنده نیز مسئولیت دارند که هنگام وام و یا قرض دادن، شرایطی را مد نظر داشته باشند که کشور قرض‌گیرنده بتواند در درازمدت بدهی خود را پرداخت کند. ما از بازپرداخت دیون در درازمدت برای کشورهایی که مشمول بخشودگی دین و امکان پرداخت در درازمدت شده‌اند، حمایت می‌کنیم.

۷۰ - ما بدینوسیله به راه‌اندازی سازوکاری برای تسهیل فناوری اقدام می‌کنیم. این سازوکار پیش‌تر در چارچوب دستورکار اقدام آدیس آبابا، با هدف حمایت از اهداف توسعه پایدار ایجاد شده است. ساز و کار تسهیل فناوری، بر مبنای همکاری ذی‌نفعان چندگانه میان کشورهای عضو، جامعه مدنی، بخش خصوصی، جامعه علمی، نهادهای ملل متحد و سایر گروه‌های ذی‌نفع ایجاد می‌شود و شامل یک کارگروه متشکل از نمایندگان همه آژانس‌های ملل متحد در حوزه علم، فناوری و نوآوری برای اهداف توسعه پایدار، یک مجمع مشارکتی ذی‌نفعان چندگانه در حوزه علم، فناوری و نوآوری برای اهداف توسعه پایدار و یک پایگاه اینترنتی برای تبادل اطلاعات خواهد بود.

● کارگروه بین‌نهادی سازمان ملل متحد در علم، فناوری و نوآوری برای اهداف توسعه پایدار باعث ترویج هماهنگی، انسجام و همکاری در امور مربوط به نظام علم، فناوری و نوآوری ملل متحد می‌شود و بدین طریق، به ارتقای کارایی و اشتراک مساعی؛ به ویژه در حوزه ظرفیت‌سازی کمک می‌کند. کارگروه یاد شده، برای فعالیت‌هایش از منابع موجود استفاده می‌کند و در جهت برگزاری نشست‌های مجمع ذی‌نفعان چندگانه علم، فناوری و نوآوری برای توسعه پایدار و نیز تشکیل و عملیاتی‌سازی پایگاه اینترنتی تبادل اطلاعات، با تعداد ده نماینده از جامعه مدنی، بخش خصوصی و جامعه علمی فعالیت خواهد کرد. دبیرکل سازمان ملل متحد این ده نماینده را برای یک دوره دو ساله تعیین می‌کند. کارگروه، پذیرای مشارکت از سوی همه آژانس‌های ملل متحد، صندوق‌ها، برنامه‌ها و کمیسیون‌های کاری شورای اجتماعی و اقتصادی سازمان ملل متحد است. با این حال، ترکیب اولیه آن متشکل از نهادهایی خواهد بود که در حال حاضر مسئول

نظام‌بخشی و هم‌ساز کردن کارگروه غیررسمی تسهیل فناوری هستند؛ به ویژه دفتر امور اقتصادی و اجتماعی دبیرخانه سازمان ملل متحد، برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد، برنامه توسعه صنعتی ملل متحد، سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد، کنفرانس توسعه و تجارت سازمان ملل متحد، اتحادیه بین‌المللی مخابرات و سازمان جهانی مالکیت معنوی و بانک جهانی.

● پایگاه اینترنتی تبادل اطلاعات نیز با هدف گردآوری کامل اطلاعات و به‌عنوان گذرگاهی برای نشر اطلاعات در مورد برنامه‌ها و سازوکارهای موجود در حوزه علم، فناوری و نوآوری در درون نظام ملل متحد و فراتر از آن، ایجاد و بهره‌برداری می‌شود. این پایگاه اینترنتی، دسترسی به اطلاعات، دانش و تجربه، اقدامات بهینه و تجارب به‌دست‌آمده در زمینه سیاست‌ها و برنامه‌های تسهیل (دسترسی و تبادل اطلاعات در مورد) علم، فناوری و نوآوری را ممکن می‌سازد. به علاوه، پایگاه اینترنتی یاد شده، انتشار نشریات علمی با دسترسی آزاد/ باز را که در سطح جهان تولید شده است، تسهیل می‌کند. تشکیل این پایگاه اینترنتی، بر مبنای یک ارزیابی فنی مستقل در زمینه اقدامات بهینه و بهترین تجارب کسب شده از سایر برنامه‌ها در چارچوب نظام ملل متحد و یا فراتر از آن خواهد بود تا ضمانتی برای تکمیل، تسهیل دسترسی و تأمین اطلاعات کافی در مورد پایگاه‌های مشابه موجود در حوزه علم، فناوری و نوآوری، به منظور پیشگیری از دوباره‌کاری و تقویت همکاری‌ها باشد.

● مجمع مشارکتی ذی‌نفعان چندگانه در حوزه علم، فناوری و نوآوری برای اهداف توسعه پایدار، به منظور بررسی همکاری در حوزه‌های علم، فناوری و نوآوری، حول محورهای موضوعی مرتبط با اجرای اهداف توسعه پایدار، هر سال به مدت دو روز همه ذی‌نفعان را گرد هم می‌آورد تا در حوزه تخصصی خود مشارکت فعال داشته باشند. این مجمع، محلی برای تسهیل تعامل، ارتباط متقابل و شبکه‌سازی میان ذی‌نفعان مربوطه و زمینه‌سازی برای همکاری میان آنان، با هدف شناسایی و بررسی شکاف‌ها و نیازهای موجود در حوزه فناوری، از جمله همکاری‌های علمی، نوآوری و ظرفیت‌سازی خواهد بود. از اهداف دیگر این مجمع؛ کمک به تسهیل توسعه، انتقال و نشر فناوری‌های لازم برای تحقق اهداف توسعه پایدار است. تشکیل جلسات مجمع، بر عهده رئیس شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد است. جلسات یاد شده، تحت نظارت شورا، پیش از برگزاری مجمع سیاسی عالی‌رتبه تشکیل می‌شوند و برگزاری آنان

هم‌زمان با برگزاری سایر مجامع یا کنفرانس‌ها، با موضوعات یکسان و با هماهنگی با برگزارکنندگان آنان خواهد بود. جلسات مجمع، دو رئیس از دو کشور عضو خواهند داشت و در نهایت هر یک از دو رئیس، خلاصه‌ای از بحث‌های صورت گرفته در طول نشست را به عنوان درونداد و کارمایه برای مجمع سیاسی عالی‌رتبه مطرح خواهند کرد. این جمع‌بندی‌ها در چارچوب پیگیری و بازبینی اجرای دستورکار توسعه‌پسا- ۲۰۱۵ انجام می‌شود.

● اطلاعات به‌دست‌آمده از نشست‌های مجمع ذی‌نفعان چندگانه، در اختیار مجمع سیاسی عالی‌رتبه قرار می‌گیرد. موضوعات مورد بحث در نشست آتی مجمع مشارکتی ذی‌نفعان چندگانه در حوزه علم، فناوری و نوآوری برای اهداف توسعه‌پایدار توسط مجمع سیاسی عالی‌رتبه در حوزه توسعه‌پایدار تعیین می‌شود، ضمن اینکه این مجمع در تعیین موضوع کار نشست آتی خود از نظرات کارشناسی کارگروه بین‌نهادی سازمان ملل متحد در علم، فناوری و نوآوری برای اهداف توسعه‌پایدار نیز استفاده می‌کند.

۷۱ - ما بار دیگر بر این مطلب تأکید می‌کنیم که این دستورکار و اهداف اصلی و فرعی مطرح شده در آن، برای توسعه‌پایدار و همچنین روش‌ها و ابزارهای اجرای آن، جهانی، به‌هم پیوسته و جدانشدنی هستند.

پیگیری و بازبینی

۷۲ - ما متعهد می‌شویم که طی ۱۵ سال آینده، پیگیر اجرای دستورکار حاضر باشیم و آن را مرور و بازبینی کنیم. ایجاد چارچوبی مستحکم، اختیاری، مؤثر، مشارکتی، شفاف و منسجم برای پیگیری و بازبینی دستورکار، نقش مهمی در اجرای آن خواهد داشت و کشورها را در زمینه پیشرفت بیشتر و پایش پیش‌روی حاصل از اجرای دستورکار، با این هدف که در این جریان کسی از قلم نیفتاده باشد، یاری می‌رساند.

۷۳ - این دستورکار، به‌واسطه عملکرد خود در سطوح مختلف ملی، منطقه‌ای و جهانی، در قبال همه شهروندان قابلیت پاسخ‌گویی دارد و به جلب همکاری‌های بین‌المللی مؤثر در اجرای دستورکار و به تبادل اقدامات بهینه در این راستا و یادگیری متقابل کمک می‌کند. دستورکار حاضر، به‌واسطه ماهیتش به جلب حمایت برای رویارویی و رفع چالش‌های مشترک در راه تحقق توسعه‌پایدار و همچنین به شناسایی مسائل و مشکلات جدید و در حال ظهور در این

مسیر کمک می‌کند. از آنجایی که دستورکار حاضر سندی جهانی است، در اجرای آن، موضوع تفاهم و درک متقابل میان همه ملت‌ها حائز اهمیت است.

۷۴ - فرایندهای پیگیری و بازبینی در همه سطوح، بر مبنای اصول زیر انجام می‌شوند:

پیگیری و بازبینی به شکل داوطلبانه و کشوری انجام خواهند شد. در اجرای آن‌ها واقعیت‌ها، ظرفیت‌ها و سطوح مختلف توسعه ملی در نظر گرفته می‌شود، ضمن اینکه فضا و اولویت‌های سیاسی کشورها نیز مد نظر خواهند بود. از آنجایی که مالکیت ملی، کلید تحقق توسعه پایدار است، بنابراین بازده فرایندهای ملی، اساس بازبینی‌های دستورکار در سطوح منطقه‌ای و جهانی خواهد بود؛ به‌خصوص با توجه به اینکه بازبینی جهانی در اصل بر مبنای منابع اطلاعاتی رسمی ملی انجام خواهد شد.

این فرایندها، به پیگیری میزان اجرای اهداف اصلی و فرعی جهانی توسعه پایدار و روش‌ها و ابزارهای اجرای دستورکار در همه کشورها به‌گونه‌ای که به ماهیت جهانی، منسجم و به‌هم وابسته اهداف یادشده و نیز به ابعاد مختلف سه‌گانه توسعه پایدار خدش‌های وارد نشود، کمک می‌کنند.

جهت‌گیری این فرایندها، طولانی‌تر خواهد بود، ضمن اینکه به شناسایی دستاوردها، چالش‌ها، شکاف‌ها و عوامل مهم در موفقیت کمک می‌کنند و کشورها را نیز برای اتخاذ تصمیمات آگاهانه در حوزه سیاست‌گذاری یاری می‌رسانند. آن‌ها به بسیج منابع مورد نیاز برای اجرای دستورکار و جلب مشارکت‌های لازم کمک می‌کنند و شناسایی راه‌حل‌ها و اقدامات بهینه را در این راستا تضمین می‌نمایند و از هماهنگی و تأثیرگذاری نظام توسعه بین‌المللی حمایت می‌کنند.

این فرایندها برای همه مردم، باز، فراگیر، مشارکتی و شفاف خواهند بود، ضمن اینکه پذیرای گزارش‌های همه ذی‌نفعان هم هستند و از آن بهره می‌برند.

فرایندهای یاد شده، مردمی و جنسیت‌محور هستند و بر پایه احترام به حقوق بشر تهیه شده‌اند و نسبت به فقیرترین، آسیب‌پذیرترین و عقب‌مانده‌ترین اقشار جامعه، توجه خاصی دارند.

■ در جایی که زیربناهای لازم وجود داشته باشد، این فرایندها بر مبنای زیر بناهای موجود ایجاد می شوند، از دوباره کاری پیشگیری می کنند و با توجه به شرایط، ظرفیت ها، نیازها و اولویت های ملی کشورها تعریف می شوند. فرایندها، در طول زمان با توجه به مسائل و مشکلات در حال ظهور و ایجاد فناوری های نوین، تکامل می یابند و بدین طریق از بار گزارش دهی دولت ها می کاهند.

■ آن ها فرایندهای منسجمی خواهند بود که در شواهد، ریشه دارند و در تهیه آن ها از داده ها و ارزیابی های کشوری باکیفیت، قابل دسترس، متناسب با زمان، موثق و طبقه بندی شده بر مبنای درآمد، جنسیت، سن، نژاد، قومیت، وضعیت مهاجرت، معلولیت و مکان جغرافیایی و سایر مشخصات و ویژگی های مورد توجه در بافت های ملی کشورها، استفاده می شود.

■ اجرای این فرایندها به حمایت های گسترده در زمینه ظرفیت سازی برای کشورهای در حال توسعه؛ از جمله: تقویت نظام های اطلاع رسانی و برنامه های ارزیابی ملی؛ به ویژه در کشورهای آفریقایی، کشورهای دارای پایین ترین سطح توسعه یافتگی، کشورهای کوچک جزیره ای در حال توسعه، کشورهای در حال توسعه محصور در خشکی و کشورهای دارای درآمد متوسط نیازمند است.

■ فرایندهای پیگیری و بازبینی، از حمایت مؤثر نظام ملل متحد و سایر مؤسسات چندجانبه بهره مند خواهند بود.

۷۵ - پیگیری و بازبینی اهداف اصلی و فرعی، بر مبنای مجموعه ای از شاخص های جهانی انجام می شود. این شاخص ها توسط شاخص های ملی و منطقه ای که به وسیله کشورهای عضو تهیه می شوند، تکمیل خواهند شد. به علاوه، نتایج حاصل از فعالیت های انجام شده در زمینه تهیه و توسعه خطوط مبنای آن دسته از اهداف فرعی که در بافت ملی کشورها و در سطح جهانی هنوز خط مبنایی برای آن ها تعریف نشده نیز، در تکامل یافتن شاخص ها تأثیرگذار است. چارچوب جهانی شاخص ها که قرار است توسط گروه بین نهادی و کارشناسی در زمینه شاخص های اهداف توسعه پایدار ایجاد شود، باید در ماه مارس ۲۰۱۶ ابتدا به تأیید کمیسیون آمار برسد و پس از آن در راستای رسالت های از پیش تعریف شده، توسط شورای اجتماعی و اقتصادی و مجمع عمومی سازمان ملل متحد تصویب شود. این چارچوب در عین

دقیق بودن، ساده خواهد بود و به همه اهداف اصلی و فرعی توسعه پایدار خواهد پرداخت. ضمن حفظ تعادل، انسجام و آمال‌های سیاسی موجود در بطن دستورکار، روش‌های اجرای اهداف اصلی و فرعی توسعه پایدار نیز از مواردی است که چارچوب یادشده به آن خواهد پرداخت.

۷۶- ما از کشورهای در حال توسعه، به‌ویژه کشورهای آفریقایی، کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی، کشورهای کوچک جزیره‌ای در حال توسعه و کشورهای در حال توسعه محصور در خشکی، برای تقویت ظرفیت‌های دفاتر آمار و نظام‌های اطلاع‌رسانی ملی آن‌ها حمایت می‌کنیم تا بدین طریق، دسترسی به اطلاعات با کیفیت، به‌روز، موثق و طبقه‌بندی شده را تضمین نماییم. ما به‌دنبال ترویج همکاری‌های خصوصی- دولتی شفاف و پاسخ‌گو هستیم تا بر این اساس بتوانیم در فعالیت‌های خود از اطلاعات گسترده‌تری از جمله: اطلاعات حاصل از مشاهدات زمین‌شناختی و نیز اطلاعات مکانی (geospatial) بهره‌مند شویم. در این راستا، متضمن مالکیت ملی کشورها در زمینه فرایندهای پیگیری و حمایتی هستیم.

۷۷ - ما به پیگیری و بازبینی منظم و فراگیر پیشرفت در سطوح مختلف محلی، ملی، منطقه‌ای و جهانی متعهد می‌شویم. برای این کار، تا حد امکان از شبکه‌های موجود سازوکارها و مؤسسات مرتبط با فعالیت‌های پیگیری و بازبینی استفاده می‌کنیم. گزارش‌های ملی موجود به ما امکان ارزیابی پیشرفت و شناسایی چالش‌ها در سطوح منطقه‌ای و جهانی را می‌دهند. در کنار گفت‌وگوهای منطقه‌ای و بازبینی‌های جهانی، گزارش‌های ملی توصیه‌های لازم را برای فعالیت‌های پیگیری در سطوح مختلف در اختیار ما می‌گذارند.

سطح ملی

۷۸- ما همه کشورهای عضو را تشویق می‌کنیم تا هر زمان که امکان داشته باشد و هرچه سریع‌تر، راه‌کارهای مناسب و عملی در سطح ملی را برای اجرای دستورکار حاضر اتخاذ کنند. این راهکارها می‌توانند از تحقق اهداف توسعه پایدار حمایت کنند و در ضمن، بر مبنای ابزارهای برنامه‌ریزی موجود، مانند راهبردهای توسعه ملی و توسعه پایدار، به گونه مناسبی تدوین شوند.

۷۹ - به علاوه، ما کشورهای عضو را به بازبینی‌های دوره‌ای منظم و فراگیر پیشرفت در سطوح محلی و ملی تشویق می‌کنیم. این بازبینی‌ها، فعالیت‌هایی هستند که توسط خود کشورها و در چارچوب مقررات ملی آن‌ها انجام می‌شود. در انجام این بازبینی‌ها می‌بایست از مشارکت‌های افراد بومی، جامعه مدنی، بخش خصوصی و سایر ذی‌نفعان در راستای شرایط، سیاست‌گذاری‌ها و تصمیم‌گیری‌های ملی استفاده شود. پارلمان‌های کشورها و سایر مؤسسات نیز می‌توانند از این فرایندها حمایت کنند.

سطح منطقه‌ای

۸۰ - پیگیری و بازبینی در سطوح منطقه‌ای و زیرمنطقه‌ای می‌تواند به شکل مناسبی، فرصت‌هایی را برای تبادل اطلاعات و یادگیری متقابل، از جمله از طریق: بازبینی‌های داوطلبانه، تبادل اطلاعات در مورد اقدامات بهینه و بحث و تبادل نظر در مورد اهداف مشترک فراهم کند؛ در این راستا، ما از همکاری سازمان‌ها و کمیسیون‌های منطقه‌ای و زیرمنطقه‌ای حمایت می‌کنیم. در انجام فرایندهای فراگیر بازبینی منطقه‌ای، از نتایج بازبینی‌های ملی بهره می‌بریم. بازبینی‌های منطقه‌ای، خود در فرایندهای پیگیری و بازبینی جهانی، از جمله در مجمع سیاسی عالی‌رتبه سازمان ملل متحد در زمینه توسعه پایدار استفاده می‌شوند.

۸۱ - با توجه به اهمیت استفاده از سازوکارهای موجود پیگیری و بازبینی در سطح منطقه‌ای و ضرورت فراهم آوردن فضای سیاست‌گذاری مناسب، ما همه کشورهای عضو را به شناسایی مناسب‌ترین مجمع منطقه‌ای برای همکاری با آن تشویق می‌کنیم. در این رابطه، کمیسیون‌های منطقه‌ای سازمان ملل متحد نیز تشویق می‌شوند که از کشورهای عضو حمایت کنند.

سطح جهانی

۸۲ - مجمع سیاسی عالی‌رتبه، در خصوص نظارت بر شبکه فرایندهای پیگیری و بازبینی در سطح جهانی نقش کلیدی دارد. این مجمع به شکل منسجم و نزدیک با مجمع عمومی

سازمان ملل متحد، شورای اجتماعی و اقتصادی و سایر ارگان‌ها و مجامع مرتبط، در راستای دستورکارها و قوانین موجود کار می‌کند. این مجمع، تبادل تجارب، از جمله: اقدامات موفق، چالش‌ها و آموخته‌ها را تسهیل می‌کند و برای فرایندهای پیگیری، خط‌مشی و توصیه ارائه می‌دهد و نقش هدایت‌گر و راهنما دارد. مجمع یاد شده، در نظام ملل متحد برای امور سیاست‌گذاری در حوزه توسعه پایدار هماهنگی ایجاد می‌کند. از فعالیت‌های مجمع، تضمین ارتباط موضوعی و قدرت دستورکار است و می‌بایست بر ارزیابی پیشرفت، دستاوردها و چالش‌هایی که کشورهای توسعه یافته و کشورهای در حال توسعه با آن مواجه هستند و نیز مسائل و مشکلات جدید و در حال ظهور، تمرکز نماید. این مجمع، همچنین از طریق پیگیری و بازبینی فعالیت‌هایی که در قالب کنفرانس‌ها و فرایندهای مرتبط با سازمان ملل متحد؛ به‌ویژه در خصوص کشورهای دارای پایین‌ترین سطح توسعه‌یافتگی، کشورهای کوچک جزیره‌ای در حال توسعه و کشورهای در حال توسعه محصور در خشکی برگزار می‌شود، ارتباطات مؤثری برقرار خواهد کرد.

۸۳ - عملیات پیگیری و بازبینی در مجمع سیاسی عالی‌رتبه، از گزارش پیشرفت سالانه در زمینه تحقق اهداف توسعه پایدار بهره می‌گیرد. این گزارش توسط دبیرکل سازمان ملل متحد در همکاری با نظام ملل متحد، بر مبنای چارچوب جهانی شاخص‌ها و داده‌های نظام‌های ملی آماری کشورها و اطلاعات گردآوری شده در سطح منطقه‌ای تهیه می‌شود. علاوه بر گزارش یاد شده، مجمع سیاسی عالی‌رتبه، اطلاعات مورد نیاز خود را از گزارش جهانی توسعه پایدار نیز به‌دست می‌آورد. این گزارش، در تقویت همکاری‌های متقابل میان دانشمندان برای سیاست‌گذاری‌های علمی مؤثر است و بر مبنای آن می‌توان سندی بین‌المللی و مبتنی بر شواهد را برای حمایت از سیاست‌گذاران در ریشه‌کنی فقر و ترویج توسعه پایدار تهیه کرد. ما از رییس شورای اجتماعی و اقتصادی می‌خواهیم تا یک‌سری نشست‌های مشاوره‌ای در مورد دامنه، روش‌شناسی و میزان کاربرد گزارش جهانی و نیز در مورد ارتباط آن با گزارش پیشرفت کار برگزار کند. نتایج به‌دست آمده، در بیانیه وزیران نشست مجمع سیاسی عالی‌رتبه در سال ۲۰۱۶ منعکس خواهد شد.

۸۴ - مجمع سیاسی عالی‌رتبه، زیر نظر شورای اجتماعی و اقتصادی و در راستای قطعنامه شماره ۲۹۰/۶۷، مورخ ۹ جولای ۲۰۱۳، به بازبینی‌های منظم اقدام می‌کند. بازبینی‌ها به شکل داوطلبانه انجام می‌شود، ضمن اینکه افرادی که بازبینی را انجام می‌دهند، به ارائه گزارش هم تشویق می‌شوند. بازبینی‌ها در مورد کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه،

نهادهای مرتبط با سازمان ملل متحد و سایر نهادهای ذی‌نفع، از جمله: جامعه مدنی و بخش خصوصی انجام می‌شود. این بازبینی‌ها، با راهبری دولت‌ها اجرا می‌شوند و در انجام آن‌ها از وزیران و سایر مقامات بلندپایه کمک گرفته می‌شود. این بازبینی‌ها، زمینه را برای مشارکت و همکاری گروه‌های اصلی دخیل و سایر ذی‌نفعان مرتبط هموار می‌سازد.

۸۵ - مجمع سیاسی عالی‌رتبه، به بررسی موضوعی پیشرفت در تحقق اهداف توسعه پایدار، از جمله موضوعات بین‌رشته‌ای نیز می‌پردازد. در این بررسی‌ها، مجمع همچنین از گزارش بازبینی‌های انجام شده توسط کمیسیون‌های کاربردی شورای اجتماعی و اقتصادی و سایر نهادها و مجمع‌های بین‌دولتی استفاده می‌کند. این گزارش‌ها باید نمایان‌گر ماهیت به‌هم وابسته اهداف و ارتباط متقابل میان آن‌ها باشند. در تهیه این گزارش‌ها، از همه ذی‌نفعان استفاده می‌شود و هرگاه که لازم باشد، گزارش‌های یاد شده در اختیار مجمع سیاسی عالی‌رتبه قرار می‌گیرند و در راستای نیازهای آن مجمع تهیه می‌شوند.

۸۶ - همان‌گونه که در دستورکار آدیس آبابا مشخص شده است، ما از فعالیت‌های مربوط به پیگیری و بررسی تأمین مالی اقدامات انجام شده در جهت توسعه و نیز تأمین مالی همه ابزارهای تحقق اهداف توسعه پایدار، که در چارچوب پیگیری و بازبینی دستورکار حاضر نیز ادغام شده است، حمایت می‌کنیم. توصیه‌ها و نتایج مورد توافق بین‌دولتی به‌دست آمده در نشست‌های سالانه مجمع اجتماعی و اقتصادی در زمینه تأمین مالی برای توسعه، توسط مجمع سیاسی عالی‌رتبه در برنامه‌های نهایی پیگیری و بازبینی دستورکار حاضر ادغام می‌شوند.

۸۷ - مجمع سیاسی عالی‌رتبه، هر چهار سال یک بار تحت نظارت مجمع عمومی تشکیل می‌شود و در مورد دستورکار و اجرای آن، راه‌کارهای مهم سیاسی ارائه می‌دهد. از وظایف دیگر این مجمع، شناسایی پیشرفت و چالش‌های در حال ظهور و بسیج اقدامات لازم برای تسریع اجرای دستورکار است. مجمع عمومی عالی‌رتبه بعدی، در سال ۲۰۱۹ و تحت نظارت مجمع عمومی سازمان ملل متحد تشکیل می‌شود. علت ترتیب دادن چرخه نشست‌ها به این شکل، آن است که با فرایند جامع چهارساله مرور سیاست‌گذاری‌ها، بیشترین انسجام را داشته باشد.

۸۸ - ما همچنین بر اهمیت برنامه‌ریزی راهبردی در درون سیستم، اجرا و گزارش‌دهی به منظور تضمین حمایت همه‌جانبه از اجرای دستورکار جدید توسط نظام توسعه ملل متحد تأکید می‌کنیم. نهادهای راهبری مرتبط باید برای بررسی حمایت به‌عمل آمده از اجرای

دستورکار اقدام کنند، ضمن اینکه می‌بایست در خصوص پیشرفت‌های حاصل و موانع موجود بر سر راه اجرای دستورکار نیز گزارش بدهند. ما از گفت‌وگوهای جاری در شورای اجتماعی و اقتصادی، در مورد طولانی‌تر شدن مدت نظام توسعه ملل متحد حمایت می‌کنیم و منتظر هستیم که به نحو مناسب در این حوزه‌ها اقدام کنیم.

۸۹ - مجمع سیاسی عالی‌رتبه، از همکاری گروه‌های اصلی و مهم و سایر ذی‌نفعان مرتبط با فعالیت‌های پیگیری و بازبینی در راستای قطعنامه ۶۷/۲۹۰ پشتیبانی می‌کند. ما از همه فعالان در این حوزه می‌خواهیم که در مورد نحوه مشارکت خود در اجرای دستورکار گزارش بدهند.

۹۰ - ما در مشاوره با کشورهای عضو، از دبیر کل سازمان ملل متحد می‌خواهیم که گزارشی در خصوص نقاط عطف پیگیری‌ها و بازبینی‌های منسجم، موثر و فراگیر در سطح جهانی، برای بررسی در هفتادمین نشست مجمع عمومی به منظور آماده‌سازی برای نشست سال ۲۰۱۶ مجمع سیاسی عالی‌رتبه تهیه کند. این گزارش می‌بایست شامل پیشنهادی برای زمینه‌سازی مقدمات سازمانی بازبینی‌های کشوری در مجمع سیاسی عالی‌رتبه باشد که این بازبینی‌ها تحت حمایت شورای اجتماعی و اقتصادی انجام می‌شوند، ضمن اینکه گزارش باید حاوی توصیه‌هایی در مورد راه‌کارهای داوطلبانه گزارش دهی مشترک باشد. این گزارش باید وظایف مؤسسات را به روشنی مشخص کند و در مورد موضوع نشست‌های سالانه بر مبنای یک سری بازبینی‌های موضوعی و نیز گزینه‌های ممکن برای بازبینی‌های دوره‌ای مجمع سیاسی عالی‌رتبه، ارائه طریق کند.

۹۱ - ما بار دیگر، بر تعهد خدشه ناپذیر خود برای تحقق دستورکار حاضر و نیز استفاده بهینه از آن برای تبدیل جهان به مکانی بهتر، تا سال ۲۰۳۰ تأکید می‌کنیم.

سازمان ملل متحد

sustainabledevelopment.un.org